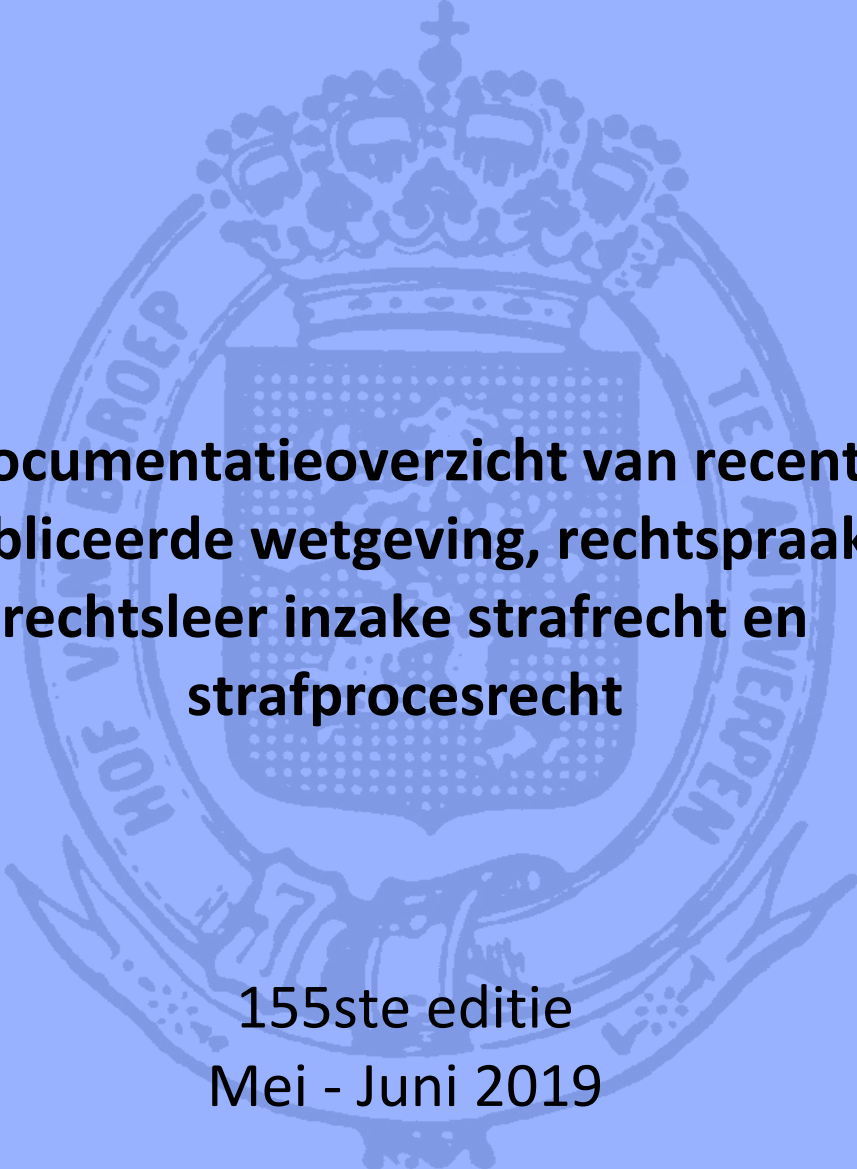

Hof van Beroep te Antwerpen
Sector V: Strafrecht – Strafkamers ten gronde
Sector VI: Strafrecht – K.I.

**Documentatieoverzicht van recent
gepubliceerde wetgeving, rechtspraak en
rechtsleer inzake strafrecht en
strafprocesrecht**

175ste editie
April – Mei 2023

Colofon

Documentatieoverzicht Strafrecht – Strafprocesrecht

Gerechtigd jaar 2022 - 2023 – Editie 175

Editie afgesloten op: 31 mei 2023

Publicatiedatum: 31 mei 2023

© Caroline VAN DEUREN

Referendaris Hof van Beroep te Antwerpen

Waalse Kaai 35A

2000 Antwerpen

Tel : 03/247.97.03

Fax :03/247.97.24

E-mail: caroline.vandeuren@just.fgov.be

Inhoudstafel

INHOUDSTAFEL	2
---------------------------	----------

1. WETGEVING	8
---------------------------	----------

1.1. BELGISCHE REGELGEVING	8
---	----------

Wet van 7 april 2023 houdende de oprichting, de opdrachten en de samenstelling van een nationaal drugscommissariaat, *BS* 13 april 2023. 8

Wet van 2 maart 2023 tot wijziging van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis teneinde een informatierecht voor slachtoffers in te stellen, *BS* 14 april 2023. 8

Wet van 7 april 2023 tot wijziging van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen, de wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden, de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie, en de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk, wat de bescherming tegen nadelige maatregelen betreft, *BS* 15 april 2023. 10

Wet van 7 april 2023 houdende instemming met het Aanvullend Protocol bij het Verdrag van de Raad van Europa ter voorkoming van terrorisme, gedaan te Riga op 22 oktober 2015, *BS* 24 mei 2023. 11

1.2. EUROPESE REGELGEVING	11
--	-----------

Verordening (EU) 2023/969 van het Europees Parlement en de Raad van 10 mei 2023 tot oprichting van een samenwerkingsplatform ter ondersteuning van de werking van gemeenschappelijke onderzoeksteams en tot wijziging van Verordening (EU) 2018/1726, *PB.L.* 17 mei 2023. 11

1.3. OVERZICHTEN VAN WETGEVING	12
---	-----------

1.4. BELANGRIJKE WETSONTWERPEN EN –VOORSTELLEN	12
---	-----------

Wetsontwerp om Justitie menselijker, sneller en straffer te maken III, *Parl.St.* Kamer 2022-2023, 3322/001. 12

Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken voor wat het bepalen van de taal van de rechtspleging in strafzaken betreft, *Parl.St.* Kamer 2022-2023, 3339/001. 12

Wetsontwerp tot invoering van Boek I van het Strafwetboek (I); Wetsontwerp tot invoering van een beveiligingsmaatregel ter bescherming van de maatschappij (II), *Parl.St.* Kamer 2022-2023, 3374/001 en 3375/001. 13

2. RECHTSPRAAK	14
-----------------------------	-----------

2.1. OVERZICHTEN VAN RECHTSPRAAK	14
---	-----------

2.2. EUROPEES HOF VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS	14
--	-----------

EHRM 31 augustus 2021 (Karrar t. België), www.hudoc.echr.coe.int. 14

Trefwoorden: Recht op een eerlijk proces – Hof van assisen – Onpartijdige rechter – Objectieve onpartijdigheid – Plaatsbezoek door voorzitter assisenhof. 15

EHRM 9 maart 2023 (Rigolio t. Italië), www.hudoc.echr.coe.int 15

Trefwoorden: Vermoeden van onschuld - Civiele aansprakelijkheid voor strafrechtelijk feit na verjaring strafzaak - Recht op eerlijk proces 15

EHRM 28 maart 2023 (Sarbu t. Roemenië), www.hudoc.echr.coe.int	16
Trefwoorden: Privéleven - Gebruik van heimelijke video-opnames, aangetroffen bij computeronderzoek medeverdachte, vormt geen schending.....	16
2.3. HOF VAN JUSTITIE	16
Hof van Justitie 23 maart 2023 (C-412/21), www.curia.europa.eu	16
Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Accijns – Richtlijn 2008/118/EG – Artikel 16, lid 1 – Vergunning voor een belastingentrepot voor accijnsgoederen – Opeenvolgende schorsingsmaatregelen – Strafrechtelijk karakter – Artikelen 48 en 50 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie – Beginsel van het vermoeden van onschuld – Ne-bis-in-idembeginsel – Evenredigheid	17
Hof van Justitie 23 maart 2023 (C-365/21), www.curia.europa.eu	18
Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Justitiële samenwerking in strafzaken – Schengenuitvoeringsovereenkomst – Artikel 54 – Beginsel ne bis in idem – Artikel 55, lid 1, onder b) – Uitzondering op de toepassing van het beginsel ne bis in idem – Inbreuk op de staatsveiligheid of andere even wezenlijke belangen van de lidstaat – Artikel 50 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie – Beginsel ne bis in idem – Artikel 52, lid 1 – Beperkingen van het beginsel ne bis in idem – Verenigbaarheid van een nationale verklaring houdende een uitzondering op het beginsel ne bis in idem – Criminele organisatie – Vermogensdelicten	18
Hof van Justitie 23 maart 2023 (gevoegde zaken C-514/21 en C-515/21), www.curia.europa.eu	19
Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Politie en justitiële samenwerking in strafzaken – Europees aanhoudingsbevel – Kaderbesluit 2002/584/JBZ – Procedure van overlevering tussen de lidstaten – Voorwaarden voor tenuitvoerlegging – Gronden tot facultatieve weigering van de tenuitvoerlegging – Artikel 4 bis, lid 1 – Bevel dat is uitgevaardigd met het oog op de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf – Begrip ‚proces dat tot de beslissing heeft geleid‘ – Draagwijdte – Eerste veroordeling met opschorting van de straf – Tweede veroordeling – Afwezigheid van de betrokkene op het proces – Herroeping van de opschorting – Rechten van de verdediging – Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden – Artikel 6 – Handvest van de grondrechten van de Europese Unie – Artikelen 47 en 48 – Schending – Gevolgen	19
Hof van Justitie 18 april 2023 (C-699/21), www.curia.europa.eu	22
Trefwoorden: Europees aanhoudingsbevel – Een op ziekte gebaseerde weigeringsgrond.....	23
2.4. HOF VAN CASSATIE.....	23
A. BEROEPEN TEGEN VONNISSEN EN ARRESTEN VAN CORRECTIONELE KAMERS	23
Hof van Cassatie 13 januari 2021 (P.20.1094.F), www.juportal.be	23
Trefwoorden: 1. Aansprakelijkheid buiten overeenkomst – Schade - Ramingswijze - Raming naar billijkheid (of "ex aequo et bono") - Voorwaarden.....	23
2. Aansprakelijkheid buiten overeenkomst – Schade - Ramingswijze - Kapitalisatie - Voorwaarden - Weigering door de rechter - Voorwaarden.....	23
Hof van Cassatie 3 februari 2021 (P.20.1018.F), www.juportal.be	24
Trefwoorden: 1. Aansprakelijkheid buiten overeenkomst – Schade - Raming - Integrale vergoeding..	24
2. Aansprakelijkheid buiten overeenkomst – Schade - Werkgever - Wanbedrijf gepleegd door een bediende - Uitgave verschuldigd krachtens een wettelijke, reglementaire of contractuele verplichting - Schadeloosstelling - Uitgave die de schade uitmaakt – Voorwaarde	24
3. Aansprakelijkheid buiten overeenkomst – Schade - Werkgever - Oplichting gepleegd door een bediende - Wedden en lasten - Onverschuldigde betaling - Schadeloosstelling - Uitgave die de schade uitmaakt.....	24
4. Gewijsde in strafzaken - Omvang - Beslissing over de latere burgerlijke rechtsvordering - Hoger beroep van de beklagde beperkt tot de burgerrechtelijke beschikkingen - Geen hoger beroep van het openbaar ministerie - Gevolg.....	24
Hof van Cassatie 3 februari 2021 (P.20.1215.F), www.juportal.be	25
Trefwoorden: 1. Bevoegdheid - Materiële bevoegdheid - Beslissing beperkt zich tot de onbevoegdverklaring van het geadieerde gerecht - Cassatieberoep van de beklagde - Ontvankelijkheid.....	25
2. Geschil inzake bevoegdheid - Arrest van onbevoegdverklaring - Niet-ontvankelijk cassatieberoep - Ambtshalve regeling van rechtsgebied - Voorwaarde	25

3. Regeling van rechtsgebied – Tussen onderzoeksgerecht en vonnisgerecht – Aard van het misdrijf - Vonnisgerecht herkwalficeert de feiten als doodslag - Arrest van onbevoegdverklaring - Vernietiging van de beschikking van de raadkamer - Verwijzing van de zaak naar de kamer van inbeschuldigingstelling.....	25
4. Regeling van rechtsgebied - Tussen onderzoeksgerecht en vonnisgerecht - Vernietiging van de beschikking tot verwijzing van de raadkamer - Gevolg - Afzonderlijke beschikking tot handhaving van de voorlopige hechtenis heeft geen bestaansreden meer	25
Hof van Cassatie 3 februari 2021 (P.20.1008.F), www.juportal.be	26
Trefwoorden: 1. Oplichting – Constitutieve bestanddelen - Bedrieglijk middel - Listige kunstgreep - Begrip - Onbedachtzaamheid van het slachtoffer – Invloed.....	26
2. Oplichting - Constitutieve bestanddelen - Bedrieglijk middel - Gebruik maken van valse hoedanigheid	26
Hof van Cassatie 9 februari 2021 (P.20.1083.N), www.juportal.be	27
Trefwoorden: Verbeurdverklaring - Inbreuk op de Drugswet - Verdovende middelen - Facultatieve verbeurdverklaring - Motiveringsverplichting - Redenen	27
Hof van Cassatie 9 februari 2021 (P.20.1227.N), www.juportal.be	27
Trefwoorden: Veroordeling met probatieuittel - Herroeping van het probatieuittel - Aanhangigmaking van zaak voor het bevoegde gerecht - Termijn van één jaar - Stuiting en schorsing – Voorwaarden	28
Hof van Cassatie 9 februari 2021 (P.20.1093.N), www.juportal.be	28
Trefwoorden: 1. Zwijgrecht - Afleggen van een belastende verklaring - Wetens en willens nalaten of weigeren een verplichte verklaring af te leggen om ten onrechte een sociaal voordeel te bekomen - Invaliditeitsuitkering voor zelfstandigen - Uitoefenen van een criminele activiteit - Verplicht bericht van werkhervatting - Inhoud van de informatieplicht - Grens.....	28
2. Wetens en willens nalaten of weigeren een verplichte verklaring af te leggen om ten onrechte een sociaal voordeel te bekomen - Invaliditeitsuitkering voor zelfstandigen - Hervatten van een beroepsactiviteit - Gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid - Meedelen van gegevens over de aard van de beroepsactiviteit - Inkomsten van een criminele activiteit - Afleggen van een potentieel incriminerende verklaring	28
Hof van Cassatie 24 februari 2021 (P.20.0965.F), www.juportal.be	29
Trefwoorden: 1. Vernietigingsgeschillen - Vernietigingsarrest - Artikel 14ter wet Raad van State - Behoud van de gevolgen van de vernietigde akte - Voorwaarde	29
2. Vernietigingsgeschillen - Vernietigingsarrest - Artikel 14ter wet Raad van State - Behoud van de gevolgen van de vernietigde akte - Draagwijdte - Overeenstemming van besluiten en verordeningen met de wet - Toezicht door hoven en rechtbanken - Strafzaken - Rechtszekerheidsbeginsel - Legaliteitsbeginsel in strafzaken	29
3. Vernietigingsgeschillen - Vernietigingsarrest - Artikel 14ter wet Raad van State - Behoud van de gevolgen van de vernietigde akte - Toezicht door hoven en rechtbank op de wettigheid van de besluiten en de verordeningen - Strafzaken - Legaliteitsbeginsel in strafzaken – Gevolg.....	29
4. Raad van State - Vernietigingsgeschillen - Verwerpingsarrest - Draagwijdte	29
Hof van Cassatie 29 juni 2022 (P.22.0353.F), www.juportal.be	30
Trefwoorden: Schending beroepsgeheim – Beroepsgeheim van advocaat – Bekendmaking – Strafbare poging	30
Hof van Cassatie 15 november 2022 (P.22.0854.N), www.juportal.be	30
Trefwoorden: 1. Strafwet – Toepassing in de ruimte – Misdrijf waarvan een constitutief bestanddeel geheel of gedeeltelijk op het Belgische grondgebied is gelokaliseerd of waaraan materiële gedragingen ten grondslag liggen die zowel in België als in het buitenland zijn gepleegd en die een ondeelbaar geheel vormen	30
2. Heling – Aflopend / voortdurend misdrijf	30
Hof van Cassatie 22 november 2022 (P.22.0378.N), www.juportal.be	31
Trefwoorden: 1. Verjaring – Strafvordering – Verzet – Schorsing.....	31
2. Betekeningen en kennisgevingen	31
3. Betekeningen en kennisgevingen – Verstekbeslissing – Art. 40 Ger.W.	31
Hof van Cassatie 1 maart 2023 (P.22.1463.F), www.juportal.be	32
Trefwoorden: Deelneming - Handelen - Bewust en vrijwillig iets niet doen.....	32

Hof van Cassatie 28 maart 2023 (P.22.1558.N), www.juportal.be	33
Trefwoorden: 1. Misdrijven in verband met faillissement, bedrieglijk onvermogen - Verplichting van de bestuurder tot aangifte in faillissement - Nieuw aangestelde bestuurder	33
2. Conclusies – Conclusietermijnen – Tweede termijn enkel bedoeld om te antwoorden op de conclusie van de tegenpartij	33
Hof van Cassatie 4 april 2023 (P.23.0072.N), www.juportal.be	33
Trefwoorden: Hoger beroep - Enkel grief over strafmaat - Gevolg: taak van de rechter	33
Hof van Cassatie 4 april 2023 (P.22.1730.N), www.juportal.be	34
Trefwoorden: Bewijs – Onrechtmatig verkregen bewijs – Recht op een eerlijk proces – Huiszoeking – Opzettelijk begane of daarmee gelijk te stellen onregelmatigheden (politie undercover ‘gecamoufleerd’ als mede-doende aan een gangbang party in een parenclub)	34
Hof van Cassatie 18 april 2023 (P.22.1734.N), www.juportal.be	35
Trefwoorden: Aanranding van de eerbaarheid – Geweld – Beoordeling	35
Hof van Cassatie 25 april 2023 (P.23.0081.N), www.juportal.be	36
Trefwoorden: Bewijs - Onregelmatig verkregen bewijs - Gebruik ervan - Criteria in acht te nemen - Taak van de Rechters - Gepleegde onregelmatigheid getuigt van opzet of een daarmee gelijk te stellen grove nalatigheid – Gevolg	36
Hof van Cassatie 25 april 2023 (P.22.1005.N), www.juportal.be	38
Trefwoorden: 1. Burgerlijke rechtsvordering - Te gebruiken bewijsmiddelen: BW of SW?	38
2. Bewijs - Ontkenning van een geschrift	38
Hof van Cassatie 25 april 2023 (P.22.1751.N), www.juportal.be	40
Trefwoorden: Straf - Uitstel - Herroeping - Duur van de opgelegde proeftijd	40
Hof van Cassatie 2 mei 2023 (P.22.1780.N), www.juportal.be	41
Trefwoorden: Bewijs – Buitenlands bewijs – Controle regelmatigheid	41
Hof van Cassatie 16 mei 2023 (P.23.0020.N), www.juportal.be	42
Trefwoorden: 1. Witwas – Heling – Ontdoken inkomstenbelastingen – Vermogensvoordeel uit misdrijf belastingontduiking	42
2. Witwas – Verbeurdverklaring – Equivalent – Raming – Uitgesproken ten aanzien van alle daders, mededaders of medeplichtigen – Geen meervoudige verbeurdverklaring	42
3. Verbeurdverklaring – Onredelijk zware straf vermijden – Beoordeling feitenrechter	42
Hof van Cassatie 16 mei 2023 (P.23.0373.N), www.juportal.be	43
Trefwoorden: Bewijs – Bewijswaardering	43
B. BEROEPEN TEGEN ARRESTEN VAN DE K.I.	43
Hof van Cassatie 6 januari 2021 (P.20.1246.F), www.juportal.be	43
Trefwoorden: 1. Terugkeerrichtlijn - Verwijderingsprocedure - Vasthoudingsmaatregel - Termijn - Verlenging - Voorwaarde	43
2. Terugkeerrichtlijn - Verwijderingsprocedure - Vasthoudingsmaatregel - Nieuwe dwangmaatregel om de verwijdering te verzekeren – Rechtmatigheid	43
3. Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Verplichting om op korte termijn uitspraak te doen - Draagwijdte	44
Hof van Cassatie 24 februari 2021 (P.20.1114.F), www.juportal.be	44
Trefwoorden: Onpartijdigheid van de rechter - Objectieve onpartijdigheid - Verbod op cumulatie van rechterlijke ambten - Onderzoeksrechter die, in zijn vorige hoedanigheid van substituut-procureur des Konings, een stuk heeft overgezonden - Gevolg	44
Hof van Cassatie 20 december 2022 (P.22.1659.N), www.juportal.be	45
Trefwoorden: 1. Voorlopige hechtenis – Handhaving – Hechtenis onder elektronisch toezicht	45
2. Voorlopige hechtenis – Uitvoering onder elektronisch toezicht – Wijziging naar uitvoering in de gevangenis door de onderzoeksrechter – Hoger beroep – Hervorming naar uitvoering in de gevangenis – Geen verzwarend	45
Hof van Cassatie 18 april 2023 (P.23.0463.N), www.juportal.be	45
Trefwoorden: Europees aanhoudingsbevel – Detentieomstandigheden	45
Hof van Cassatie 2 mei 2023 (P.23.0068.N), www.juportal.be	46
Trefwoorden: Onderzoeksdaden gevraagd – Beoordeling door onderzoeksgerecht	46

Hof van Cassatie 16 mei 2023 (P.23.0724.N), www.juportal.be	47
Trefwoorden: Opsporingshandelingen - Doorzoeking van een voertuig – Rechterlijke controle	47
C. ANDERE ARRESTEN VAN HET HOF VAN CASSATIE	47
Hof van Cassatie 24 februari 2023 (P.20.1180.F), www.juportal.be	47
Trefwoorden: 1. Heropening van de rechtspleging - Voorwaarde - Schending van het Verdrag - Verklaring van erkenning door de regering van de betrokken Staat	47
2. Bijstand van de advocaat - Verklaringen afgelegd met miskenning van het recht op bijstand door een advocaat - Recht op een eerlijk proces - Verbod om als bewijs van de schuld aan te wenden - Artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering - Werking in de tijd	48
3. Bijstand van de advocaat - Verklaringen afgelegd met miskenning van het recht op bijstand door een advocaat - Recht op een eerlijk proces - Artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering - Verbod om als bewijs van de schuld aan te wenden - Draagwijdte.....	48
Hof van Cassatie 10 februari 2023 (C.22.0184.N), www.juportal.be	48
Trefwoorden: Administratieve sanctie met repressief karakter - Toetsing - Taak van de rechter.....	48
Hof van Cassatie 18 april 2023 (P23.0381.N), www.juportal.be	49
Trefwoorden: Wraking – Algemeen	49
Hof van Cassatie 18 april 2023 (P23.0427.N), www.juportal.be	50
Trefwoorden: Wraking – Wrakingsverzoek – Termijn – Zodra de wrakingsgrond is gekend – Beoordeling.....	50
Hof van Cassatie 25 april 2023 (P.23.0469.N), www.juportal.be	50
Trefwoorden: Regeling rechtsgebied – Tussen onderzoeksrechters of onderzoeksgerechten	50
Hof van Cassatie 25 april 2023 (P.23.0429.N), www.juportal.be	51
Trefwoorden: Reglementen van de rechtbanken - Zaakverdelingsreglement en Bijzonder reglement - Verschil - Doel - Publiek maken	51
Hof van Cassatie 25 april 2023 (P.23.0461.N), www.juportal.be	51
Trefwoorden: Wraking - Wanneer? - Van zodra de grond van wraking is gekend door de partij.....	51
2.5. GRONDWETTELIJK HOF	52
Grondwettelijk Hof 17 mei 2023 (80/2023), www.const-court.be	52
Trefwoorden: Wapens - Vergunning - Regularisatie - Wettige reden - Voorhanden hebben van een wapen zonder munitie	52
Grondwettelijk Hof 17 mei 2023 (81/2023), www.const-court.be	53
Trefwoorden: : Strafrecht - Bijzonder strafrecht - Douane en accijnzen - Misdrijven - Verbeurdverklaring - Transactie - Bevoegdheid van de Algemene Administratie van de Douane en Accijnzen - Ontstentenis van een mogelijkheid voor de rechter om geheel of gedeeltelijk af te zien van de verbeurdverklaring van goederen.....	53
2.6. RAAD VAN STATE	53
2.7. HOVEN VAN BEROEP	53
A. CORRECTIONELE KAMERS	53
Antwerpen 3 november 2022, <i>T. Strafr.</i> 2023, afl. 2, 124-126.....	53
Trefwoorden: Misdrijven – Bezit van wapens – Uitzonderingsbepaling – Sportschutterslicentie – Artikel 27, § 3 Wapenwet – Voorwaarden	54
Gent 6 december 2022, <i>ER Strafvordering</i> 2023, afl. 84.	54
Trefwoorden: Redelijke termijn – Overschrijding	54
Gent 21 februari 2023, <i>ER Strafrecht</i> 2023, afl. 62.	55
Trefwoorden: Genderwet - Interpretatie 'kleinerende woorden' - Wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen - Art. 444 Sw.....	55
Gent 30 maart 2023, <i>ER Strafrecht</i> 2023, afl. 63.	55
Trefwoorden: Vrijheid van meningsuiting - 'Misschien moreel laakbaar' is niet foutief of strafbaar....	55
B. KAMER VAN INBESCHULDIGINGSTELLING.....	56
Gent 26 april 2022, <i>TGR</i> 2022, afl. 5, 349.	56
Trefwoorden: Boedelbeschrijving – Eed – Omvang	56
Gent 9 juni 2022, <i>T. Strafr.</i> 2023, afl. 2, 117-124.....	56

Trefwoorden: 1. Misdrijven – Witwas – Basismisdrijf – Non bis in idem – Artikel 4.1 Zevende Aanvullende Protocol EVRM – Dezelfde feiten – Dezelfde daders	56
2. Burgerlijke partijstelling in handen van de onderzoeksrechter – Rechtsplegingsvergoeding – Artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek – Kennelijk onredelijke invulling	56
C. BURGERLIJKE KAMERS EN KORTGEDING.....	57
2.8. RECHTBANKEN VAN EERSTE AANLEG	57
A. CORRECTIONELE KAMERS	57
Corr. Oost-Vlaanderen (afd. Gent) 16 september 2019, <i>T.Gez.</i> 2022-2023, afl. 5, 402.	57
Trefwoorden: Spoedarts – Aansprakelijkheid – Vaststellen van overlijden – Onopzettelijke slagen en verwondingen	57
Corr. Oost-Vlaanderen (afd. Gent) 7 maart 2023, <i>NJW</i> 2023, afl. 479, 274-281.....	58
Trefwoorden: Natuurbehoud – natuurdecreet – DABM – soortenbesluit – beschermde vogels – illegale spreuuwenvangst en vogelvangkooien en -netten – bestraffing – herstel van natuurschade – berekeningsmethode.....	58
B. RAADKAMER.....	58
C. BURGERLIJKE KAMERS EN VOORZITTER IN KORTGEDING	58
2.9. HOVEN VAN ASSISEN	58
2.10. BUITENLANDSE RECHTSpraak	59
3. RECHTSLEER	59
3.1. OVERZICHTEN VAN RECHTSLEER	59
3.2. BOEKEN.....	59
A. NIEUWE BOEKEN I.V.M. STRAFRECHT EN STRAFPROCESRECHT	59
B. NIEUWE BOEKEN I.V.M. STRAFRECHT EN STRAFPROCESRECHT IN DE BIBLIOTHEEK	59
3.3. BIJDRAGEN IN BOEKEN OF TIJDSCHRIFTEN (INCLUSIEF NOTEN).....	59
A. BIJDRAGEN I.V.M. INTERNATIONAAL EN EUROPEES STRAFRECHT EN STRAFPROCESRECHT	59
B. BIJDRAGEN I.V.M. ALGEMEEN STRAFRECHT	59
C. BIJDRAGEN I.V.M. BIJZONDER STRAFRECHT.....	60
D. BIJDRAGEN I.V.M. STRAFPROCESRECHT	60
E. GEMENGDE OF ANDERE BIJDRAGEN	61
F. STRAFRECHT IN HET BUITENLAND.....	61
3.4. BELANGRIJKE EVOLUTIES IN ANDERE RECHTSTAKKEN OF BELANGRIJKE ARTIKELEN OVER HET RECHT	61
3.5. VARIA	61

1. Wetgeving

1.1. Belgische regelgeving

Wet van 7 april 2023 houdende de oprichting, de opdrachten en de samenstelling van een nationaal drugscommissariaat, *BS* 13 april 2023.

Toelichting: Deze wet beoogt de oprichting van een nationaal drugscommissariaat. Dit onder het gezamenlijk gezag van de minister van Justitie en de minister van Binnenlandse Zaken. Tevens bepaalt het de opdrachten en de samenstelling van het commissariaat.

Een transversaal orgaan, met name een nationaal drugscommissariaat, kan in de strijd tegen drugsgelateerde criminaliteit in al zijn facetten een regisseursrol en een ondersteunende rol op zich nemen. De drugcommissaris (en zijn/haar team) zal verbindend, coördinerend en regisserend zijn. Hij of zij is het vliegwiel om de aanpak mee aan te jagen. We stellen vast dat de maatschappelijke coalitie tegen de georganiseerde misdaad groot is.

De drugcommissaris moet het bindmiddel zijn van de aanpak om de georganiseerde criminaliteit en de ontwrichtende, ondermijnende effecten op de samenleving terug te dringen. Hij/zij stemt de diverse initiatieven op elkaar af, zorgt ervoor dat de neuzen in dezelfde richting staan en bewaakt de coherentie van de nationale aanpak.

De internationale dimensie mag hierbij niet uit het oog worden verloren. De drugcriminaliteit is een per definitie gelaagd en internationaal probleem. De coördinerende en verbindende rol van de drugcommissaris behelst dus ook de samenwerking met de bronlanden (de landen van productie van cocaïne), de samenwerking met onze buurlanden, en in het bijzonder Nederland, en de samenwerking met de 6 landen van de anti-narcocoalitie zoals die werd opgericht door Nederland tijdens de conferentie in Amsterdam begin oktober 2022.

De opdracht van het nationale drugscommissariaat situeert zich in hoofdzaak in de globale en transversale coördinatie van de aanpak van:

- de nationale en internationale productie en -handel van illegale drugs in al zijn facetten;
- de ondermijnende criminaliteit en zijn impact, waaronder de infiltratie in de publieke en de private sectoren. De georganiseerde en ondermijnende criminaliteit bestaat uit veel soorten criminaliteit en activiteiten. De georganiseerde en ondermijnende criminaliteit maakt hierbij gebruik van diensten uit de bovenwereld.
- het daarmee gepaard gaande drugsgeweld.

(Bron: *Parl.St.* Kamer 2022-2023, 3215/001, p. 5 e.v.)

Wet van 2 maart 2023 tot wijziging van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis teneinde een informatierecht voor slachtoffers in te stellen, *BS* 14 april 2023.

Toelichting: Slachtoffers van fysiek of psychisch geweld worden straks ingelicht wanneer de verdachte van het misdrijf wordt aangehouden of vrijgelaten. De wetgever introduceert een uniform informatierecht in de Wet op de voorlopige hechtenis. Zij het onder strikte voorwaarden en met beperkingen.

Uniform informatierecht

Momenteel hebben slachtoffers geen wettelijk recht op informatie m.b.t. de voorlopige hechtenis. Ze worden dus niet automatisch op de hoogte gebracht wanneer een verdachte wordt aangehouden, in vrijheid wordt gesteld of wanneer de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht wordt uitgevoerd. In sommige gerechtelijke arrondissementen zijn er vanuit het openbaar ministerie wel bepaalde richtlijnen opgesteld. Maar die zijn er dus niet overal. Bovendien zijn de bestaande richtlijnen niet overal dezelfde.

De federale wetgever creëert daarom een uniforme wettelijke basis voor een informatierecht ten aanzien van slachtoffers zodat over de grenzen van de arrondissementen heen dezelfde regels worden toegepast.

Voorwaarden en beperkingen

Maar het informatierecht is niet absoluut. Er gelden voorwaarden en beperkingen:

- alleen benadeelde en burgerlijke partij

Het informatierecht bestaat ten aanzien van slachtoffers die geregistreerd zijn als benadeelde persoon en de burgerlijke partijen.

- alleen bij aantasting of bedreiging fysieke en/of psychische integriteit

De benadeelde persoon of de burgerlijke partij kunnen in kennis worden gesteld van het verloop van de voorlopige hechtenis van de verdachte van een misdaad of een wanbedrijf waarbij de fysieke en/of psychische integriteit van henzelf of van een derde die ze vertegenwoordigen, werd bedreigd of aangetast.

- informatie over 4 aspecten

De meegedeelde informatie heeft betrekking op 4 aspecten:

- het afleveren of het opheffen van een bevel tot aanhouding;
- het uitvoeren van de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht;
- de beslissing tot invrijheidstelling;
- de voorwaarden die in het belang van de benadeelde persoon of de burgerlijke partij worden opgelegd evenals het opleggen van nieuwe voorwaarden, het gedeeltelijk of geheel opheffen of het wijzigen ervan (overeenkomstig artikel 36) in het geval van een beslissing tot invrijheidstelling onder voorwaarden of tegen borgstelling en een beslissing tot voorwaardelijke invrijheidstelling.

- niet altijd

De griffie informeert de benadeelde persoon of de burgerlijke partij zo snel mogelijk en uiterlijk binnen de 24e via het meest geschikte communicatiemiddel, tenzij er een aanwijsbaar risico bestaat dat de verdachte als gevolg van de kennisgeving schade zou kunnen worden berokkend.

De benadeelde persoon of de burgerlijke partij kunnen ook verzoeken dat een afschrift van de informatie aan hun raadsheer of aan de bevoegde diensten van de gemeenschappen wordt bezorgd.

Een later KB zal de precieze procedures duiden.

In werking

De wet van 2 maart 2023 treedt in werking op 1 april 2024 (de eerste dag van de 12e maand te rekenen van de dag volgende op de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad).

(Bron: www.jura.kluwer.be)

Wet van 7 april 2023 tot wijziging van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen, de wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden, de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie, en de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk, wat de bescherming tegen nadelige maatregelen betreft, BS 15 april 2023.

Toelichting: De zgn. ‘represaillewet’.

Deze wet beoogt de wijziging van:

1. de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen, hierna genoemd “Genderwet”;
2. de wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden, hierna genoemd “Antiracismewet”;
3. de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie, hierna genoemd “Antidiscriminatiewet”;
4. de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk, hierna genoemd “Welzijnswet”.

In de drie antidiscriminatiewetten wordt het beschermingssysteem tegen represailles uitgebreid zodat ook personen die hun steun betuigen of de verdediging opnemen van de persoon die inzake discriminatie een klacht heeft ingediend, een melding heeft gedaan of een rechtsvordering heeft ingesteld, de bescherming tegen nadelige maatregelen genieten. Het huidige beschermingssysteem werd door het Hof van Justitie (zaak C-404/18 “Hakelbracht”) en de Europese Commissie (inbreukprocedure 2015/2012) als ontoereikend geëvalueerd omdat het niet voldoet aan de verplichtingen opgelegd door de Europese richtlijnen.

Om aan dit arrest te voldoen, moest dit nieuwe beschermingssysteem van de antidiscriminatiewetten ook worden uitgebreid naar de gedragingen pesterijen en geweld op het werk met een discriminatoir karakter en ongewenst seksueel gedrag op het werk. Daarom verwijst de Welzijnswet, om een gelijke behandeling te waarborgen, voor deze gedragingen naar de toepassing van het beschermingssysteem van de antidiscriminatiewetgeving. En de antidiscriminatiewetten schrappen op hun beurt de verwijzing naar de toepassing van de Welzijnswet op dit punt.

Deze wet verbetert ook de Welzijnswet op een aantal andere punten, zoals de verduidelijking van:

1. de rechtbanken bevoegd voor het toekennen van de forfaitaire schadevergoeding;
2. de bescherming tegen represailles (waaronder de notie “redenen vreemd aan”);
3. de bescherming van dienstboden.

Wet van 7 april 2023 houdende instemming met het Aanvullend Protocol bij het Verdrag van de Raad van Europa ter voorkoming van terrorisme, gedaan te Riga op 22 oktober 2015, *BS* 24 mei 2023.

Toelichting: Op 1 september 2023 treedt het 'Aanvullend Protocol bij het Europees Terrorisme­verdrag' in werking voor België. De tekst bevat een aantal nieuwe strafbaar­stellingen van terroristische misdrijven. Voornamelijk feiten die verband houden met reizen naar het buitenland met terroristisch oogmerk. Het gaat om een vervollediging van de bestaande verdragsbepalingen.

Nieuwe strafbaar­stellingen

Op basis van het aanvullend protocol zijn de lidstaten verplicht om volgende feiten strafbaar te stellen:

- het met terroristisch oogmerk deelnemen aan een organisatie of groep;
- het krijgen van training voor terrorisme;
- het reizen naar het buitenland met terroristisch oogmerk;
- de financiering van reizen naar het buitenland met terroristisch oogmerk; en
- het organiseren of anderszins faciliteren van reizen naar het buitenland met terroristisch oogmerk.

Het protocol verplicht de lidstaten ook om de nodige maatregelen te nemen zodat ze tijdig alle beschikbare informatie over personen die naar het buitenland reizen met terroristisch oogmerk kunnen uitwisselen. In dat kader moeten ze onder meer een contactpunt aanwijzen dat 7 dagen per week, 24 uur per dag bereikbaar is.

Het aanvullend protocol heeft een exclusief federaal karakter. De federale wetgeving stemt al grotendeels overeen met de verplichtingen in het protocol. Er zijn dus geen fundamentele wetswijzigingen op federaal niveau nodig.

België heeft het aanvullend protocol al meteen bij de vaststelling ervan ondertekend, op 22 oktober 2015. De ratificatie volgde evenwel pas op 11 mei 2023. De laatste drempel opdat de bepalingen ook in ons land in werking kunnen treden. Dat gebeurt op 1 september 2023. (bon: www.jura.kluwer.be)

1.2. Europese regelgeving

Verordening (EU) 2023/969 van het Europees Parlement en de Raad van 10 mei 2023 tot oprichting van een samenwerkingsplatform ter ondersteuning van de werking van gemeenschappelijke onderzoeksteams en tot wijziging van Verordening (EU) 2018/1726, *PB.L.* 17 mei 2023.

Toelichting:

Een samenwerkingsplatform voor GOT's is dringend noodzakelijk om efficiënt te communiceren en op beveiligde wijze informatie en bewijsmateriaal uit te wisselen, teneinde ervoor te zorgen dat degenen die verantwoordelijk zijn voor de zwaarste

misdrijven snel verantwoordelijk kunnen worden gesteld. Die noodzaak wordt onderstreept door het mandaat van het Agentschap van de Europese Unie voor justitiële samenwerking in strafzaken (Eurojust), dat is opgericht bij Verordening (EU) 2018/1727 van het Europees Parlement en de Raad (6), die werd gewijzigd bij Verordening (EU) 2022/838 van het Europees Parlement en de Raad (7), waardoor Eurojust in staat werd gesteld bewijsmateriaal met betrekking tot genocide, misdrijven tegen de menselijkheid, oorlogsmisdaden en daarmee verband houdende strafbare feiten te bewaren, te analyseren en op te slaan, en dat het mogelijk maakt het daaraan gerelateerde bewijsmateriaal uit te wisselen met bevoegde nationale autoriteiten en internationale justitiële instanties, met name het ICC.

1.3. Overzichten van wetgeving

- ALIE, M., HEBERT-DOLBEC, M.-L., « Chronique de droit international pénal 2022/2 », *RDP* 2023, afl. 4, 363-391.

1.4. Belangrijke wetsontwerpen en –voorstellen

Wetsontwerp om Justitie menselijker, sneller en straffer te maken III, *Parl.St.* Kamer 2022-2023, 3322/001.

Samenvatting: Dit wetsontwerp beoogt een aantal diverse maatregelen te nemen en wijzigingen in diverse wetten die onder de bevoegdheid van het departement Justitie vallen.

Het ontwerp bevat onder andere:

1° wijzigingen van het Wetboek van Strafvordering (onderzoek a decharge in het kader van het opsporingsonderzoek, psychologisch deskundigenonderzoek, mogelijkheid tot het opleggen van een hersteltraject);

2° wijzigingen van het Strafwetboek (invoeren van een gerechtelijk verbod om deel te nemen aan protestbijeenkomsten, omzetting van Richtlijn (EU) van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2018 inzake de strafrechtelijke bestrijding van het witwassen van geld);

(...)

10° wijzigingen van de wet van 21 maart 2022 houdende wijzigingen aan het Strafwetboek met betrekking tot het seksueel strafrecht (er wordt een bijzondere bevoegdheid gegeven aan Child Focus om een rechtsvordering in te stellen in eigen naam of in naam van slachtoffers);

(...)

Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken voor wat het bepalen van de taal van de rechtspleging in strafzaken betreft, *Parl.St.* Kamer 2022-2023, 3339/001.

Samenvatting: Dit wetsvoorstel beoogt van het territorialiteitsbeginsel een absolute regel te maken, waarop geen uitzonderingen meer mogelijk zijn, voor het bepalen van de taal van de rechtspleging in strafzaken.

Indien men bijvoorbeeld voor een politierechtbank of een correctionele rechtbank in het Nederlandse taalgebied moet verschijnen, dan is de taal van de rechtspleging steeds het Nederlands, zonder nog de mogelijkheid om als Franstalige een taalwijziging te vragen en vice versa.

Enkel voor de tweetalige gemeenten in Brussel wordt logischerwijze in een afwijking voorzien en zal de taal waarin de verdachte zijn eerste verklaring aflegt de taal van de rechtspleging bepalen. Elke mogelijkheid van de verdachte/beklaagde tot wijziging van de taal van de rechtspleging wordt evenwel opgeheven.

Daarbij worden ook de bijzondere regelingen voor de faciliteitengemeenten opgeheven.

Het in de wet van 15 juni 1935 voorziene recht op vertolking (artikel 31) en vertaling (artikel 22) wordt behouden en wordt door dit wetsvoorstel van primordiaal belang. De rechten van de verdediging blijven aldus gewaarborgd.

Wetsontwerp tot invoering van Boek I van het Strafwetboek (I); Wetsontwerp tot invoering van een beveiligingsmaatregel ter bescherming van de maatschappij (II), *Parl.St.* Kamer 2022-2023, 3374/001 en 3375/001.

Samenvatting I: Het wetsontwerp tot invoering van Boek I van het Strafwetboek is gebaseerd op de werkzaamheden van de Commissie tot de hervorming van het strafrecht, ingesteld bij het ministerieel besluit van 22 december 2020 houdende oprichting van de Commissie tot hervorming van het strafrecht.

Het wetsontwerp berust op drie beginselen die de rode draad van de hervorming van het eerste boek vormen: accuraat – eenvoudig – coherent. Deze duidelijke, leesbare en coherente tekst zal de rechtspractici in staat stellen gemakkelijker en transparanter te werken.

Inhoudelijk valt vooral het hoofdstuk over de straffen op. Ten eerste worden in het wetsontwerp de doelstellingen van de straf wettelijk verankerd. Het definieert de begrippen verzwarende bestanddelen, verzwarende factoren en verzachtende omstandigheden. Daarnaast is er geen systeem van correctionalisering meer.

Wat de straffen betreft, wordt in het wetsontwerp een inventaris opgesteld van de hoofdstraffen en de bijkomende straffen die van toepassing zijn op natuurlijke personen en rechtspersonen, zowel voor de criminele straffen als voor de correctionele straffen. Voor de hoofdstraffen stelt het wetsontwerp een onderverdeling per niveau voor. Tot slot schrapt het wetsontwerp de gevangenisstraf voor de minst zware misdrijven. De gevangenisstraf wordt opgevat als het ultimum remedium. In dit verband wordt voorgesteld om de minimumdrempel van zes maanden voor deze straf te handhaven.

Het door het wetsontwerp voorgestelde sanctiepalet is ruim en gediversifieerd. Op het vlak van de alternatieve straffen vermeldt en moderniseert het wetsontwerp de straf onder elektronisch toezicht, de werkstraf, de probatiestraf die wij thans kennen. Daarnaast stelt het nieuwe straffen voor, zoals de behandeling onder vrijheidsberoving, de geldstraf vastgesteld op basis van het verwachte of uit het misdrijf behaalde voordeel en de verlengde opvolging.

Samenvatting (II): Dit wetsontwerp strekt tot invoering van een beveiligingsmaatregel ter bescherming van de maatschappij en voorziet daarbij tevens in een wijziging van artikel 34ter van het Strafwetboek betreffende de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank. Het moet in samenhang met het wetsontwerp tot invoering van Boek I van het Strafwetboek worden gelezen.

De wijziging van artikel 34ter van het Strafwetboek betreft de uitbreiding van de verplichte terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank met het misdrijf verkrachting van minderjarigen.

Voor wat betreft de invoering van een beveiligingsmaatregel ter bescherming van de maatschappij. De rechter die van oordeel is dat het feit moet worden bestraft met een gevangenisstraf of opsluiting van minstens vijf jaar en een bijkomende terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank en die op basis van een verslag van een forensisch psychiatrisch deskundige, en met opname ter observatie in het beveiligd klinisch observatiecentrum, besluit dat een persoon lijdt aan een ernstige, psychiatrische aandoening die niet van die aard is dat zij het oordeelsvermogen of de controle over zijn daden teniet doet, maar die evenwel tot gevolg heeft dat er een voortdurend ernstig gevaar bestaat op het plegen van een nieuwe misdaad of wanbedrijf die de fysieke of psychische integriteit van derden ernstig aantast of bedreigt, zal een beveiligingsmaatregel ter bescherming van de maatschappij kunnen uitspreken.

Het is aan de kamer voor de bescherming van de maatschappij om, na een nieuw forensisch psychiatrisch onderzoek, te beslissen over de tenuitvoerlegging van deze beveiligingsmaatregel, met als bijkomende voorwaarde dat de noodzaak moet bestaan om, ook al bestaat er vooralsnog geen voldoende effectieve behandeling, toch een gespecialiseerde begeleiding op te leggen die de betrokkene de nodige structuur en houvast kan bieden. De tenuitvoerlegging van de beveiligingsmaatregel zal gebeuren via een plaatsing in de door de federale overheid georganiseerde inrichting of afdeling tot bescherming van de maatschappij en het door de federale overheid georganiseerd forensisch psychiatrisch centrum.

Zie: <https://www.dekamer.be/FLWB/PDF/55/3374/55K3374001.pdf>

2. Rechtspraak

2.1. Overzichten van rechtspraak

- VAN DROOGHENBROECK, S., « Chronique de la jurisprudence belge de la Cour européenne des droits de l’homme (1er janvier 2022 - 1er janvier 2023) », *JT* 2023, afl. 17, 277-287.

2.2. Europees Hof voor de rechten van de mens

EHRM 31 augustus 2021 (Karrar t. België), www.hudoc.echr.coe.int

Hyperlink: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-211597>

Trefwoorden: Recht op een eerlijk proces – Hof van assisen – Onpartijdige rechter – Objectieve onpartijdigheid – Plaatsbezoek door voorzitter assisenhof

Samenvatting:

Voor de doeleinden van artikel 6, paragraaf 1, EVRM, moet de onpartijdigheid beoordeeld worden volgens een subjectieve benadering, door rekening te houden met de persoonlijke overtuiging en het gedrag van de rechter, met andere woorden door te onderzoeken of die heeft blijk gegeven van partijdigheid of persoonlijk vooroordeel in casu, en volgens een objectieve benadering, die moet bepalen of de rechtbank voldoende waarborgen zou bieden om elke gewettigde twijfel wat betreft zijn onpartijdigheid uit te sluiten.

In het kader van de objectieve benadering kan zelfs gewekte schijn belangrijk zijn. Om zich uit te spreken over het bestaan, in een gegeven zaak, van een gewettigde reden om de onpartijdigheid van een rechter of een collegiale rechtspraak te betwijfelen, wordt er rekening gehouden met het standpunt van diegene die deze onpartijdigheid in twijfel stelt, maar speelt dat standpunt geen beslissende rol. Het bepalende element bestaat erin te weten of men de bezorgdheid van de betrokkene als objectief genomen gerechtvaardigd kan beschouwen.

Voor zover een plaatsbezoek door de voorzitter van een assisenhof eenzijdig door hem werd verzocht en, vooral, heeft plaatsgevonden buiten de aanwezigheid van eenieder, heeft deze voorzitter het risico genomen dat zijn benadering kan bekritiseerd worden. Een dergelijk gedrag kon een objectieve vrees van gebrek aan onpartijdigheid doen ontstaan, wat zijn onpartijdigheid in vraag stelt. De vaststelling dat een plaatsbezoek van de feiten kon worden gekoppeld aan de uitoefening door de voorzitter van de discretionaire bevoegdheid die hem wordt toegekend volgens artikelen 255 en 281 van het Wetboek van strafvordering, is niet van die aard dat ze deze vaststelling verhelpt.

De omstandigheid dat een gebrek aan objectieve onpartijdigheid slechts een van de leden van een meervoudige samenstelling betreft, is niet bepalend gelet op artikel 6, paragraaf 1, EVRM, in zoverre het geheim van de beraadslagingen niet toelaat de werkelijke invloed van de betrokken magistraat tijdens die beraadslagingen te kennen.

Met noot: FLO, J., “Assisenvoorzitter mocht menselijk zijn, maar had voorzichtig moeten blijven”, *Juristenkrant* 2021, afl. 434, 1 en 3.

EHRM 9 maart 2023 (Rigolio t. Italië), www.hudoc.echr.coe.int

Hyperlink: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-223678>

Trefwoorden: Vermoeden van onschuld - Civiele aansprakelijkheid voor strafrechtelijk feit na verjaring strafzaak - Recht op eerlijk proces

Samenvatting: Artikel 6, lid 2 EVRM. Richtlijn (EU) 2016/343. Klager was gemeentebestuurder. Hij wordt in 1992 beschuldigd van verduistering omdat hij bewust de behandeling van een aanvraag voor een bouwvergunning zou hebben vertraagd om de eigenaar van een gebouw ertoe te brengen steekpenningen (aan onder meer klager) te betalen. In 2002 volgt een veroordeling tot vier jaar gevangenisstraf en een verplichting tot

het betalen van schadevergoeding aan diverse civiele partijen, nader te bepalen in een aparte procedure. In hoger beroep oordeelt de rechter dat de zaak is verjaard, maar stelt, volgens het Italiaanse recht, voor civielrechtelijke doeleinden, wel het strafbare feit vast en kwalificeert dat als corruptie. Klager wil een vrijspraak en gaat in cassatie, maar het beroep wordt verworpen. Tegelijk met de strafzaak wordt tegen klager bij een speciale rechtbank een aansprakelijkheidsvordering ingediend tot vergoeding van de schade die het imago van de overheid heeft geleden als gevolg van misbruik door overheidsfunctionarissen. In hoger beroep oordeelt de rechter mede op grond van feiten en omstandigheden uit het strafdossier dat klager een bedrag van 41 316,55 EUR aan schadevergoeding moet betalen. De hoogte van het bedrag is daarbij mede gebaseerd op de “ernst van de corruptie”. In Straatsburg stelt klager dat het vermoeden van onschuld is geschonden.

Het EHRM erkent dat bijzondere zorgvuldigheid moet worden betracht bij het motiveren van een civielrechtelijke beslissing die wordt gegeven na beëindiging van een strafprocedure. Het Hof is echter van oordeel dat mede gelet op de aard en de context van de civiele procedure in de onderhavige zaak noch de beschrijving noch de beoordeling van de feiten kon worden geïnterpreteerd als een bevestiging van de strafrechtelijke schuld van klager. Geen schending van artikel 6, lid 2 EVRM.

(Bron: Nieuwsbrief Rechtspraak Europa Maart)

EHRM 28 maart 2023 (Sarbu t. Roemenië), www.hudoc.echr.coe.int

Hyperlink: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-223702>

Trefwoorden: Privéleven - Gebruik van heimelijke video-opnames, aangetroffen bij computeronderzoek medeverdachte, vormt geen schending

Samenvatting: Artikel 6 EVRM. Artikel 8 EVRM. De klager werd strafrechtelijke veroordeeld voor het aannemen van steekpenningen. Een medeverdachte had opnames van hem gemaakt met behulp van een miniatuur videocamera, die als bewijs werden gebruikt.

EHRM: Klager heeft de nationale rechtsmiddelen niet uitgeput ten aanzien van de lengte van de procedure. Klager is niet-ontvankelijk ten aanzien van artikel 6 EVRM.

Het gebruik van de video-opnames vormt een inmenging in de uitoefening van klagers recht op eerbiediging van zijn privéleven. De inmenging was voorzien bij de wet: het Roemeense recht specificeert de voorwaarden waaronder dergelijke opnames als bewijs kunnen worden gebruikt. Het werd gebruikt in strafprocedures wegens corruptie en diende het zwaarwegende belang van het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten.

De autoriteiten hebben de opnames ontdekt na een geoorloofd computeronderzoek. Het gebruik ervan is beperkt tot de strafrechtelijke procedure. De opnames hadden betrekking op twee eenmalige incidenten en waren niet verkregen door constant of langdurig toezicht gedurende een lange periode. De inmenging was beperkt tot wat noodzakelijk was in een democratische samenleving. Geen schending van artikel 8 EVRM.

2.3. Hof van Justitie

Hof van Justitie 23 maart 2023 (C-412/21), www.curia.europa.eu

Hyperlink:

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=271743&pageIndex=0&doclang=nl&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=824631>

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Accijns – Richtlijn 2008/118/EG – Artikel 16, lid 1 – Vergunning voor een belastingentrepot voor accijnsgoederen – Opeenvolgende schorsingsmaatregelen – Strafrechtelijk karakter – Artikelen 48 en 50 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie – Beginsel van het vermoeden van onschuld – Ne bis-in-idembeginsel – Evenredigheid

Samenvatting: Het Hof werd de volgende prejudiciële vraag gesteld:

„1) Kan artikel 48, lid 1, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie inzake het vermoeden van onschuld, gelezen in samenhang met artikel 16, lid 1, van richtlijn [2008/118], aldus worden uitgelegd dat het in de weg staat aan een juridische situatie als in de onderhavige zaak aan de orde is, waarin een bestuurlijk besluit tot schorsing van de vergunning voor de productie van alcohol kan worden vastgesteld op grond van louter vermoedens die in een lopende strafprocedure worden onderzocht, zonder dat er een definitieve strafrechtelijke veroordeling is uitgesproken?

2) Kan artikel 50 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie inzake het beginsel ne bis in idem, gelezen in samenhang met artikel 16, lid 1, van richtlijn [2008/118], aldus worden uitgelegd dat het in de weg staat aan een juridische situatie als in de onderhavige zaak aan de orde is, die inhoudt dat aan dezelfde persoon voor dezelfde feiten twee gelijkaardige sancties zijn opgelegd (schorsing van de vergunning voor de productie van alcohol), die uitsluitend verschillen wat betreft de duur van de sancties?”

Het Hof (Vierde kamer) verklaart voor recht:

1) Artikel 48, lid 1, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie moet aldus worden uitgelegd dat het zich ertegen verzet dat een vergunning voor een belastingentrepot voor accijnsgoederen, op de enkele grond dat de houder van deze vergunning als verdachte is aangemerkt in het kader van een strafprocedure, bestuurlijk wordt geschorst totdat deze strafprocedure is beëindigd, indien die schorsing een sanctie van strafrechtelijke aard vormt.

2) Artikel 50 van het Handvest moet aldus worden uitgelegd dat het er niet aan in de weg staat dat wegens inbreuken op de regelgeving betreffende accijnsgoederen een sanctie van strafrechtelijke aard wordt opgelegd aan een rechtspersoon waaraan voor dezelfde feiten al een definitief geworden sanctie van strafrechtelijke aard is opgelegd, op voorwaarde dat:

- de mogelijkheid om die twee sancties te cumuleren bij wet is gesteld;
- de nationale regeling niet toestaat dat dezelfde feiten worden vervolgd en bestraft wegens hetzelfde strafbare feit of met het oog op het nastreven van dezelfde doelstelling,

maar enkel voorziet in de mogelijkheid tot cumulatie van vervolgingsmaatregelen en sancties op grond van verschillende regelingen;

– die vervolgingsmaatregelen en sancties aanvullende doelen nastreven die in voorkomend geval betrekking hebben op verschillende aspecten van hetzelfde inbreukmakende gedrag;

– er duidelijke en nauwkeurige regels bestaan op basis waarvan kan worden voorzien voor welk handelen en nalaten vervolgingsmaatregelen en sancties kunnen worden gecumuleerd en die de twee bevoegde instanties in staat stellen hun optreden onderling af te stemmen, dat de beide procedures daadwerkelijk voldoende onderling zijn afgestemd en in temporeel opzicht samenhangen, en dat de sanctie die in voorkomend geval is opgelegd in het kader van de chronologisch eerst gevoerde procedure, in aanmerking is genomen bij de bepaling van de tweede sanctie, zodat de lasten die voor de betrokkenen uit een dergelijke cumulatie voortvloeien beperkt zijn tot wat strikt noodzakelijk is en de opgelegde sancties in hun geheel beschouwd worden met de ernst van de begane inbreuken.

Hof van Justitie 23 maart 2023 (C-365/21), www.curia.europa.eu

Hyperlink:

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=271742&pageIndex=0&doclang=nl&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=819200>

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Justitiële samenwerking in strafzaken – Schengenuitvoeringsovereenkomst – Artikel 54 – Beginsel ne bis in idem – Artikel 55, lid 1, onder b) – Uitzondering op de toepassing van het beginsel ne bis in idem – Inbreuk op de staatsveiligheid of andere even wezenlijke belangen van de lidstaat – Artikel 50 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie – Beginsel ne bis in idem – Artikel 52, lid 1 – Beperkingen van het beginsel ne bis in idem – Verenigbaarheid van een nationale verklaring houdende een uitzondering op het beginsel ne bis in idem – Criminele organisatie – Vermogensdelicten

Samenvatting: Het Hof werd de volgende prejudiciële vraag gesteld:

“1) Is artikel 55 [SUO] met artikel 50 van het [Handvest] verenigbaar en nog geldig, voor zover het op het verbod van dubbele vervolging de uitzondering toestaat, dat een overeenkomstsluitende partij op het tijdstip van bekrachtiging, aanvaarding of goedkeuring van deze overeenkomst kan verklaren dat zij niet door artikel 54 SUO is gebonden, indien de feiten op grond waarvan in het buitenland vonnis werd gewezen een inbreuk vormen op de veiligheid van de staat of andere even wezenlijke belangen van deze overeenkomstsluitende partij?

2) Indien de eerste vraag bevestigend wordt beantwoord:

Staan de artikelen 54 en 55 SUO en de artikelen 50 en 52 van het Handvest eraan in de weg dat de door de Bondsrepubliek Duitsland bij de bekrachtiging van de SUO met betrekking tot

§ 129 [StGB] afgelegde verklaring door de Duitse rechter aldus wordt uitgelegd, dat ook criminele organisaties – zoals de onderhavige – onder de verklaring vallen die uitsluitend vermogensdelicten plegen en niet ook nog politieke, ideologische, religieuze of wereldbeschouwelijke doelstellingen nastreven en evenmin met ongeoorloofde middelen invloed willen verkrijgen op de politiek, de media, het openbaar bestuur, de justitie of de economie?”

Het Hof (Vijfde kamer) verklaart voor recht:

1) Het onderzoek van de eerste vraag doet niet blijken van enig element dat de geldigheid van artikel 55, lid 1, onder b), van de Overeenkomst ter uitvoering van het te Schengen gesloten akkoord van 14 juni 1985 tussen de regeringen van de staten van de Benelux Economische Unie, de Bondsrepubliek Duitsland en de Franse Republiek, betreffende de geleidelijke afschaffing van de controles aan de gemeenschappelijke grenzen, ondertekend te Schengen op 19 juni 1990 en in werking getreden op 26 maart 1995, in het licht van artikel 50 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie kan aantasten.

2) Artikel 55, lid 1, onder b), van de Schengenuitvoeringsovereenkomst, gelezen in samenhang met artikel 50 en artikel 52, lid 1, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie,

moet aldus worden uitgelegd dat

het niet in de weg staat aan de uitlegging die de rechterlijke instanties van een lidstaat geven van de door die lidstaat krachtens artikel 55, lid 1, van deze overeenkomst gegeven verklaring dat die lidstaat niet is gebonden door artikel 54 van die overeenkomst wat betreft het oprichten van een criminele organisatie wanneer de criminele organisatie waaraan de beklagde heeft deelgenomen uitsluitend vermogensdelicten heeft gepleegd, mits de betreffende strafvervolging, gelet op de activiteiten van die organisatie, aantastingen van de staatsveiligheid of andere even wezenlijke belangen van die lidstaat beoogt te bestrijden.

Hof van Justitie 23 maart 2023 (gevoegde zaken C-514/21 en C-515/21), www.curia.europa.eu
---

Hyperlink:

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=271744&pageIndex=0&doclang=NL&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=4215992>

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Politiële en justitiële samenwerking in strafzaken – Europees aanhoudingsbevel – Kaderbesluit 2002/584/JBZ – Procedure van overlevering tussen de lidstaten – Voorwaarden voor tenuitvoerlegging – Gronden tot facultatieve weigering van de tenuitvoerlegging – Artikel 4 bis, lid 1 – Bevel dat is uitgevaardigd met het oog op de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf – Begrip ‘proces dat tot de beslissing heeft geleid’ – Draagwijdte – Eerste veroordeling met opschorting van de straf – Tweede veroordeling – Afwezigheid van de betrokkene op het proces – Herroeping van de opschorting – Rechten van de verdediging – Verdrag tot bescherming van de rechten van de

Samenvatting: Het Hof werd de volgende prejudiciële vraag gesteld:

„1) a) Wanneer om overlevering van de gezochte persoon wordt verzocht met het oog op de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf die ab initio was opgeschort maar waarvan de tenuitvoerlegging later is gelast naar aanleiding van de veroordeling van de gezochte persoon wegens een nieuw strafbaar feit, en die beslissing tot tenuitvoerlegging is gegeven door de rechter die de gezochte persoon voor dat nieuwe strafbare feit heeft veroordeeld en bestraft, maakt de procedure die tot die latere veroordeling en tot de beslissing tot tenuitvoerlegging heeft geleid dan deel uit van het ‚proces dat tot de beslissing heeft geleid‘ in de zin van artikel 4 bis, lid 1, van kaderbesluit 2002/584?

b) Is het voor het antwoord op vraag 1a) hierboven relevant of de rechter die de beslissing tot tenuitvoerlegging heeft gegeven, rechtens verplicht was om die beslissing te geven dan wel ten aanzien van een dergelijke beslissing een beoordelingsbevoegdheid had?

2) Is de uitvoerende rechterlijke autoriteit in de hierboven in vraag 1 geschetste omstandigheden bevoegd om na te gaan of de procedure die tot de latere veroordeling en de beslissing tot tenuitvoerlegging heeft geleid en die in afwezigheid van de gezochte persoon is gevoerd, in overeenstemming met artikel 6 [EVRM] is gevoerd, en in het bijzonder of de rechten van verdediging en/of het recht op een eerlijk proces van de gezochte persoon door diens afwezigheid zijn geschonden?

3) a) Is de uitvoerende rechterlijke autoriteit in de hierboven in vraag 1 geschetste omstandigheden, indien zij genoegzaam heeft vastgesteld dat de procedures die tot de latere veroordeling en de beslissing tot tenuitvoerlegging hebben geleid niet in overeenstemming met artikel 6 [EVRM] zijn gevoerd, en in het bijzonder dat de rechten van verdediging en/of het recht op een eerlijk proces van de gezochte persoon door diens afwezigheid zijn geschonden, bevoegd en/of verplicht om i) overlevering van de gezochte persoon te weigeren om reden dat die overlevering in strijd zou zijn met artikel 6 EVRM en/of artikel 47 en artikel 48, lid 2, van het [Handvest], en/of ii) van de uitvaardigende rechterlijke autoriteit als voorwaarde voor overlevering de garantie te eisen dat de gezochte persoon, na overlevering, ten aanzien van de veroordeling die tot de beslissing tot tenuitvoerlegging heeft geleid, recht zal hebben op een verzetprocedure of een procedure in hoger beroep, waarbij hij het recht heeft aanwezig te zijn en waarbij de zaak opnieuw ten gronde wordt behandeld en nieuw bewijsmateriaal wordt toegelaten, en die kan leiden tot herziening van de oorspronkelijke beslissing?

b) Is bij vraag 3a) hierboven het toepasselijke criterium of de overlevering van de gezochte persoon afbreuk zou doen aan de kern van diens grondrechten krachtens artikel 6 EVRM en/of artikel 47 en artikel 48, lid 2, van het Handvest en, zo ja, is het feit dat de procedure die tot de latere veroordeling en de beslissing tot tenuitvoerlegging heeft geleid bij verstek is gevoerd en dat de gezochte persoon in het geval dat hij wordt overgeleverd geen recht zal hebben op een verzetprocedure of een procedure in hoger beroep, voor de

uitvoerende rechterlijke autoriteit voldoende om te kunnen oordelen dat overlevering de kern van die rechten zou aantasten?"

en:

„1) Wanneer om overlevering van de gezochte persoon wordt verzocht met het oog op de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf die ab initio was opgeschort maar waarvan later de tenuitvoerlegging is gelast naar aanleiding van een volgende veroordeling van de gezochte persoon wegens een nieuw strafbaar feit, maakt de procedure die tot die volgende veroordeling heeft geleid en/of de procedure die tot de beslissing tot tenuitvoerlegging heeft geleid, in een situatie waarin de beslissing tot tenuitvoerlegging op grond van die volgende veroordeling verplicht was, dan deel uit van het ‚proces dat tot de beslissing heeft geleid‘ in de zin van artikel 4 bis, lid 1, van kaderbesluit [2002/584]?

2) Is de uitvoerende rechterlijke autoriteit in de hierboven in vraag 1 geschetste omstandigheden bevoegd en/of verplicht om na te gaan of de procedure die tot de volgende veroordeling heeft geleid en/of de procedure die tot de beslissing tot tenuitvoerlegging heeft geleid, die beide in afwezigheid van de gezochte persoon zijn gevoerd, in overeenstemming met artikel 6 [EVRM] is gevoerd, en in het bijzonder of de rechten van verdediging en/of het recht op een eerlijk proces van de gezochte persoon door diens afwezigheid zijn geschonden?

3) a) Is de uitvoerende rechterlijke autoriteit in de hierboven in vraag 1 geschetste omstandigheden, indien zij genoegzaam heeft vastgesteld dat de procedures die tot de latere veroordeling en de beslissing tot tenuitvoerlegging hebben geleid niet in overeenstemming met artikel 6 [EVRM] zijn gevoerd, en in het bijzonder dat de rechten van verdediging en/of het recht op een eerlijk proces van de gezochte persoon door diens afwezigheid zijn geschonden, bevoegd en/of verplicht om i) overlevering van de gezochte persoon te weigeren om reden dat die overlevering in strijd zou zijn met artikel 6 [EVRM] en/of artikel 47 en artikel 48, lid 2, van het [Handvest], en/of ii) van de uitvaardigende rechterlijke autoriteit als voorwaarde voor overlevering de garantie te eisen dat de gezochte persoon, na overlevering, ten aanzien van de veroordeling die tot de beslissing tot tenuitvoerlegging heeft geleid, recht zal hebben op een verzetprocedure of een procedure in hoger beroep, waarbij hij het recht heeft aanwezig te zijn en waarbij de zaak opnieuw ten gronde wordt behandeld en nieuw bewijsmateriaal wordt toegelaten, en die kan leiden tot herziening van de oorspronkelijke beslissing?

b) Is bij vraag 3a) hierboven het toepasselijke criterium of de overlevering van de gezochte persoon afbreuk zou doen aan de kern van diens grondrechten krachtens artikel 6 EVRM en/of artikel 47 en artikel 48, lid 2, van het Handvest en, zo ja, is het feit dat de procedures die tot de latere veroordeling en de beslissing tot tenuitvoerlegging hebben geleid bij verstek zijn gevoerd en dat de gezochte persoon in het geval dat hij wordt overgeleverd geen recht zal hebben op een verzetprocedure of een procedure in hoger beroep, voor de uitvoerende rechterlijke autoriteit voldoende om te kunnen oordelen dat overlevering de kern van die rechten zou aantasten?"

Het Hof (Vierde kamer) verklaart voor recht:

1) Artikel 4 bis, lid 1, van kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten, zoals gewijzigd bij kaderbesluit 2009/299/JBZ van de Raad van 26 februari 2009, gelezen in het licht van de artikelen 47 en 48 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie,

moet aldus worden uitgelegd dat

wanneer de opschorting van de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf naar aanleiding van een nieuwe strafrechtelijke veroordeling wordt herroepen en met het oog op de tenuitvoerlegging van die straf een Europees aanhoudingsbevel wordt uitgevaardigd, deze bij verstek gewezen strafrechtelijke veroordeling een „beslissing” in de zin van die bepaling vormt. Dat is niet het geval bij de beslissing tot herroeping van de tenuitvoerlegging van deze straf.

2) Artikel 4 bis, lid 1, van kaderbesluit 2002/584, zoals gewijzigd bij kaderbesluit 2009/299,

moet aldus worden uitgelegd dat

het de uitvoerende rechterlijke autoriteit toestaat om de overlevering van de gezochte persoon aan de uitvaardigende lidstaat te weigeren wanneer blijkt dat de procedure die heeft geleid tot een tweede, voor de uitvaardiging van het Europees aanhoudingsbevel bepalende, strafrechtelijke veroordeling van deze persoon bij verstek is gevoerd, tenzij het Europees aanhoudingsbevel wat die procedure betreft een van de in die bepaling, onder a) tot en met d), genoemde vermeldingen bevat.

3) Kaderbesluit 2002/584, zoals gewijzigd bij kaderbesluit 2009/299, gelezen in het licht van artikel 47 en artikel 48, lid 2, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie,

moet aldus worden uitgelegd dat

het zich ertegen verzet dat de uitvoerende rechterlijke autoriteit weigert de gezochte persoon aan de uitvaardigende lidstaat over te leveren op de grond dat de procedure die heeft geleid tot de herroeping van de opschorting van de vrijheidsstraf voor de tenuitvoerlegging waarvan het Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd, bij verstek is gevoerd, of de overlevering van die persoon afhankelijk stelt van de garantie dat voor deze persoon in die lidstaat de weg openstaat voor een nieuw vonnis of een procedure in hoger beroep waarbij een dergelijke beslissing tot herroeping of de tweede strafrechtelijke veroordeling die hem bij verstek is opgelegd en die bepalend blijkt voor de uitvaardiging van dat bevel, opnieuw kan worden onderzocht.

Hyperlink:

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=5326C10E27AC821AED14682B6D42764C?text=&docid=272581&pageIndex=0&doclang=EN&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=147261>

Trefwoorden: Europees aanhoudingsbevel – Een op ziekte gebaseerde weigeringsgrond

Samenvatting: Europees aanhoudingsbevel: een kennelijk risico voor de gezondheid van een gezochte persoon rechtvaardigt de tijdelijke opschorting van de overlevering van die persoon en verplicht de uitvoerende autoriteit om de uitvaardigende autoriteit te verzoeken om informatie over de omstandigheden waaronder zij deze persoon beoogt te vervolgen of te detineren.

Indien de overlevering kan leiden tot het risico dat een ernstig zieke persoon onmenselijk of vernederend wordt behandeld en dit risico niet binnen een redelijke termijn kan worden weggenomen, mag de uitvoerende autoriteit het aanhoudingsbevel niet uitvoeren.

(Bron: Perscommuniqué <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2023-04/cp230059nl.pdf>)

Arrest (nog) niet beschikbaar in Nederlands.

2.4. Hof van Cassatie

A. Beroepen tegen vonnissen en arresten van correctionele kamers

Hof van Cassatie 13 januari 2021 (P.20.1094.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210113.2F.6/NL>

Trefwoorden: 1. Aansprakelijkheid buiten overeenkomst – Schade - Ramingswijze - Raming naar billijkheid (of "ex aequo et bono") - Voorwaarden

2. Aansprakelijkheid buiten overeenkomst – Schade - Ramingswijze - Kapitalisatie - Voorwaarden - Weigering door de rechter - Voorwaarden

Samenvatting: 1. De bodemrechter beoordeelt in feite het bestaan van de door een onrechtmatige daad veroorzaakte schade, alsook het bedrag dat nodig is om die schade volledig te herstellen; hij mag de schade ex aequo et bono ramen, mits hij de reden opgeeft waarom hij de door het slachtoffer voorgestelde berekeningswijze niet kan aannemen en tevens vaststelt dat de door hem omschreven schade onmogelijk anders kan worden bepaald (1). (1) Cass. 19 februari 2020, AR P.19.1090.F, AC 2020, nr. 143, met concl. "in hoofdzaak" OM op datum in Pas.; zie Cass. 8 oktober 2020, AR C.20.0050.F, arrest niet gepubliceerd; Cass. 28 oktober 2019, AR C.19.0013.F, AC 2019, nr. 547, met concl. van advocaat-generaal GÉNICOT op datum in Pas.; Cass. 25 april 2019, AR C.18.0569.F, AC 2019, nr. 247, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal WERQUIN op datum in Pas.; Cass. 20 november 2012, AR P.12.0499.N, AC 2012, nr. 624; Cass. 15 september 2010, AR P.10.0476.F, AC 2010, nr. 522.

2. Als vergoedingswijze van toekomstige schade wordt kapitalisatie omschreven als een actuariële berekening die erin bestaat alle verschuldigde vergoedingen samen om te zetten in een bedrag; die methode veronderstelt dus een minimale gelijkwaardigheid tussen de vervaltermijnen van de verschuldigde rente en de jaarlijkse schade die zich tot het einde van de door de berekening bepaalde periode zal voordoen; de rechter kan de kapitalisatie weliswaar niet weigeren op grond dat de schade zich niet op lineaire wijze zal voordoen (1); hij kan de kapitalisatie niet weigeren ten koste van een tegenstrijdigheid die erin zou bestaan te zeggen dat de blijvende ongeschiktheid dat in werkelijkheid niet is; hij kan de kapitalisatie daarentegen wel weigeren indien de voornoemde gelijkwaardigheid niet kan worden vastgesteld en die methode aldus ertoe zou leiden dat het slachtoffer een bedrag wordt toegekend dat de te vergoeden schade te boven gaat. (1) Zie Cass. 8 oktober 2020, AR C.20.0050.F, arrest niet gepubliceerd; Cass. 25 april 2019, AR C.18.0569.F, AC 2019, n° 247, met concl. “in hoofdzaak” van advocaat-generaal WERQUIN op datum in Pas.; Cass. 27 mei 2016, AR C.15.0509.F, AC 2016, nr. 357, met noot van Th. W. Het OM heeft in het licht van die rechtspraak van de 1e kamer van het Hof tot de vernietiging geconcludeerd (M.N.B.).

Hof van Cassatie 3 februari 2021 (P.20.1018.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210203.2F.7/NL>

Trefwoorden: 1. Aansprakelijkheid buiten overeenkomst – Schade - Raming - Integrale vergoeding

2. Aansprakelijkheid buiten overeenkomst – Schade - Werkgever - Wanbedrijf gepleegd door een bediende - Uitgave verschuldigd krachtens een wettelijke, reglementaire of contractuele verplichting - Schadeloosstelling - Uitgave die de schade uitmaakt – Voorwaarde

3. Aansprakelijkheid buiten overeenkomst – Schade - Werkgever - Oplichting gepleegd door een bediende - Wedden en lasten - Onverschuldigde betaling - Schadeloosstelling - Uitgave die de schade uitmaakt

4. Gewijsde in strafzaken - Omvang - Beslissing over de latere burgerlijke rechtsvordering - Hoger beroep van de beklagde beperkt tot de burgerrechtelijke beschikkingen - Geen hoger beroep van het openbaar ministerie - Gevolg

Samenvatting: 1. Krachtens artikel 1382 Oud Burgerlijk Wetboek is degene die door zijn schuld een ander schade berokkent, verplicht deze schade integraal te vergoeden, wat impliceert dat de benadeelde wordt teruggeplaatst in de toestand waarin hij zich zou hebben bevonden indien de daad waarover hij klaagt, niet was gesteld (1). (1) Cass. 3 juni 2020, AR P.20.0278.F, AC 2020, nr. 353, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 18 november 2011, AR C.09.0521.F, AC 2011, nr. 625, met concl. advocaat-generaal WERQUIN op datum in Pas.

2. Het bestaan van een wettelijke, reglementaire of contractuele verplichting kan beletten dat schade in de zin van artikel 1382 Oud Burgerlijk Wetboek ontstaat, met name wanneer

blijkens de inhoud of de strekking van de wet, het reglement of de overeenkomst die te verrichten uitgave definitief voor rekening moet blijven van degene die ze moet verrichten; het loutere bestaan van een dergelijke verplichting sluit niet noodzakelijk uit dat die betaling schade kan uitmaken (1). (1) Cass. 3 juni 2020, AR P.20.0278.F, AC 2020, nr. 353, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 18 november 2011, AR C.09.0521.F, AC 2011, nr. 625, met concl. advocaat-generaal WERQUIN op datum in Pas.

3. De werkgever die aan zijn werknemer een onverschuldigd loon heeft betaald wegens een wanbedrijf van oplichting dat laatstgenoemde in zijn nadeel heeft gepleegd en die de bij wet voorgeschreven sociale en fiscale lasten moet betalen, kan hierdoor schade lijden, met name omdat hij uitgaven heeft moeten doen die hij zonder het bewezen verklaarde misdrijf niet zou hebben gedaan.

4. Op het enkel hoger beroep van de beklaagde, dat werd beperkt tot de burgerlijke beschikkingen van het beroepen vonnis, is de appelrechter gebonden door de beslissing die de eerste rechter over de strafvordering heeft gewezen en die het feit dat als grondslag heeft gediend voor de strafvordering en voor de burgerlijke rechtsvordering bewezen heeft verklaard, waarbij die beslissing wat dat betreft gezag van gewijsde heeft (1); hieruit volgt niet dat de appelrechter, bij de beoordeling van het bedrag dat nodig is om het schadeveroorzakende feit te vergoeden, gebonden is door de beoordeling van de eerste rechter, die enkel wat betreft de schuld van de beklaagde en de strafbaarheid van het feit in kracht van gewijsde is getreden. (1) Cass. 10 januari 2007, AR P.06.0988.F, AC 2007, nr. 17.

Hof van Cassatie 3 februari 2021 (P.20.1215.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210203.2F.4/NL>

Trefwoorden: 1. Bevoegdheid - Materiële bevoegdheid - Beslissing beperkt zich tot de onbevoegdverklaring van het geadieerde gerecht - Cassatieberoep van de beklaagde - Ontvankelijkheid

2. Geschil inzake bevoegdheid - Arrest van onbevoegdverklaring - Niet-ontvankelijk cassatieberoep - Ambtshalve regeling van rechtsgebied - Voorwaarde

3. Regeling van rechtsgebied – Tussen onderzoeksgerecht en vonnisgerecht – Aard van het misdrijf - Vonnisgerecht herkwalificeert de feiten als doodslag - Arrest van onbevoegdverklaring - Vernietiging van de beschikking van de raadkamer - Verwijzing van de zaak naar de kamer van inbeschuldigingstelling

4. Regeling van rechtsgebied - Tussen onderzoeksgerecht en vonnisgerecht - Vernietiging van de beschikking tot verwijzing van de raadkamer - Gevolg - Afzonderlijke beschikking tot handhaving van de voorlopige hechtenis heeft geen bestaansreden meer

Samenvatting: 1. Wanneer het hof van beroep zich onbevoegd heeft verklaard om kennis te nemen van de strafvordering en de burgerlijke rechtsvorderingen, en het geen uitspraak heeft gedaan over de kosten van de strafvordering omdat de feiten, in de veronderstelling

dat ze zijn bewezen, als doodslag moeten worden gekwalificeerd, is het cassatieberoep van de beklaagde niet ontvankelijk bij gebrek aan belang (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 95.

2. Wanneer het Hof bij de beslissing tot verwerping van het cassatieberoep, de stand van de rechtspleging heeft kunnen onderzoeken, heeft het de bevoegdheid om te beslissen tot regeling van rechtsgebied (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 95.

3. Wanneer de raadkamer, met aanneming van verzachtende omstandigheden, een beklaagde heeft verwezen naar de correctionele rechtbank wegens opzettelijke slagen of verwondingen die de dood tot gevolg hebben gehad, zonder het oogmerk te doden en het vonnisgerecht de feiten heeft geherkwalificeerd als doodslag, beslist het Hof, dat vaststelt dat thans tegen de beschikking van de raadkamer geen enkel rechtsmiddel meer kan worden aangewend en dat het arrest van onbevoegdverklaring in kracht van gewijsde is gegaan, tot een regeling van rechtsgebied, waarbij het de beschikking van de raadkamer vernietigt en de zaak verwijst naar de kamer van inbeschuldigingstelling (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 95.

4. Wanneer een regeling van rechtsgebied de beschikking van de raadkamer tot verwijzing van de beklaagde naar de correctionele rechtbank vernietigt, heeft de beschikking van dezelfde datum die de voorlopige hechtenis handhaaft, geen bestaansreden meer (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 95.

Hof van Cassatie 3 februari 2021 (P.20.1008.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210203.2F.17/FR>

Trefwoorden: 1. Oplichting – Constitutieve bestanddelen - Bedrieglijk middel - Listige kunstgreep - Begrip - Onbedachtzaamheid van het slachtoffer – Invloed

2. Oplichting - Constitutieve bestanddelen - Bedrieglijk middel - Gebruik maken van valse hoedanigheid

Samenvatting: 1. De oplichting strekt niet tot de bescherming van particulieren tegen hun eigen onbedachtzaamheid (1); aldus volstaat de verkrijging door de aannemer van een voorschot dat niet overeenstemt met de voortgang van de werken, terwijl de opdrachtgever voor de opvolging ervan moet instaan, op zich niet om het in artikel 496 Strafwetboek omschreven wanbedrijf te voltrekken (2). (1) Zie A. DE NAUW en Fr. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Wolters Kluwer, 2018, nr. 1185.b, p. 923: “Le législateur n'a (...) pas entendu protéger l'imprudent ou le naïf. La protection des intérêts privés devant avant tout reposer sur la vigilance de chacun, il ne s'agissait pas de remplacer la prudence individuelle mais de venir à son aide contre les machinations réellement trompeuses (Rapport relatif au titre IX du livre II du Code pénal fait au nom de la Commission de la Justice de la Chambre des Représentants par E. PIRMEZ, Législation criminelle de la Belgique, tome III, Bruxelles, Bruylant, 1868, pp. 551-552, n° 39)”. (2) “Louter leugenachtige beweringen, zelfs bij herhaling, leveren geen listige kunstgrepen op in de zin van artikel 496 Strafwetboek, indien

ze niet gepaard gaan met uitwendige handelingen die er enige geloofwaardigheid aan verlenen” (Cass. 4 december 2012, AR P.12.0781.N, AC 2012, nr. 660; zie Cass. 21 januari 2014, AR P.12.1840.N, AC 2014, nr. 47; H.D. BOSLY en D. DILLENBOURG, “L'escroquerie”, in Les infractions, Vol. 1 - Les infractions contre les biens, 2e uitg., Larcier, 2016, p. 302).

2. Het gebruik van een valse hoedanigheid volstaat om het bedrieglijke middel, dat een constitutief bestanddeel van de oplichting is, te bewijzen (1). (1) Zie A. DE NAUW en Fr. KUTY, o.c., nr. 1179; H.D. BOSLY en D. DILLENBOURG, o.c., p. 299. Dit blijkt uit de vermelding van het voegwoord “hetzij” in de tekst zelf van artikel 496 Strafwetboek: “(...) hetzij door gebruik te maken van valse namen of valse hoedanigheden, hetzij door het aanwenden van listige kunstgrepen (...)”. Zie Cass. 9 december 1997, AR P.95.0610.N, AC 1997, nr. 540 i.h.b. p. 1314; Cass. 6 februari 2001, AR P.99.0612.N, AC 2001, nr. 69: “Overwegende dat het gebruikmaken van valse namen of valse hoedanigheden geen listige kunstgrepen vereist; dat, anders dan bij listige kunstgrepen, het gebruikmaken van valse namen of valse hoedanigheden kan plaatsgrijpen door een leugen omtrent zijn naam of hoedanigheid; dat het gebruikmaken van een valse, publieke of private, hoedanigheid kan bestaan in het aannemen van een titel, een bediening, een betrekking, een verwantschap, die men in werkelijkheid niet heeft; dat het onder meer kan bestaan in het aannemen van de hoedanigheid van eigenaar terwijl men dat niet is of van de hoedanigheid van eigenaar met beschikkingsbevoegdheid terwijl men die niet heeft; dat, kortom, het gebruikmaken van een valse hoedanigheid het aannemen is van een hoedanigheid met de bedoeling een derde te misleiden en hem het vertrouwen in te boezemen dat aan die hoedanigheid verbonden is”; Cass. 17 februari 2015, AR P.14.1526.N, AC 2015, nr. 123: “Listige kunstgrepen zijn misleidende middelen die bestaan in of gepaard gaan met uitwendige handelingen met het oog op de afgifte of de levering van de zaak. Het gebruikmaken van een valse hoedanigheid strekt ertoe, met hetzelfde oogmerk, een derde te misleiden en hem het vertrouwen in te boezemen dat aan die hoedanigheid is verbonden”. (M.N.B.)

Hof van Cassatie 9 februari 2021 (P.20.1083.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210209.2N.1/NL>

Trefwoorden: Verbeurdverklaring - Inbreuk op de Drugswet - Verdovende middelen - Facultatieve verbeurdverklaring - Motiveringsverplichting - Redenen

Samenvatting: Het arrest dat goederen verbeurd verklaart die gediend hebben of bestemd waren om de lastens de beklaagde bewezen verklaarde drugmisdrijven te plegen dient de redenen, weze het beknopt, te vermelden om de facultatieve bijzondere verbeurdverklaring te vermelden (1). (1) Cass. 3 november 2020, AR P.20.0510.N, AC 2020, nr. 674.

Hof van Cassatie 9 februari 2021 (P.20.1227.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210209.2N.10/NL>

Trefwoorden: Veroordeling met probatieuittel - Herroeping van het probatieuittel - Aanhangigmaking van zaak voor het bevoegde gerecht - Termijn van één jaar - Stuiting en schorsing – Voorwaarden

Samenvatting: De dag waarop de zaak van herroeping van het probatieuittel wegens niet-naleving van opgelegde voorwaarden bij het bevoegde gerecht is aangebracht is niet de dag van de betekening van de dagvaarding strekkende tot herroeping van het probatieuittel, maar wel de dag waarop het bevoegde gerecht voor het eerst kennis neemt van de herroepingsvordering (1); de verjaringstermijn van één jaar is vatbaar voor schorsing en stuiting (2). (1) Cass. 16 juni 2020, AR P.20.0329.N, AC 2020, nr. 402. (2) Cass. 16 juni 2020, AR P.20.0329.N, AC 2020, nr. 402; Cass. 11 juni 2014, AR P.14.0774.F, AC 2014, nr. 419, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas., R.W. 2015-16, 1545; Cass. 4 mei 2010, AR P.09.1905.N, AC 2010, nr. 310; Cass. 9 mei 2007, AR P.07.0272.F, AC 2007, nr. 237; Cass. 12 april 2005, AR P.05.0249.N, AC 2005, nr. 220; Cass. 7 februari 1978, AC 1978, 674 en de noot A.T. Zie P. HOET, "Vijftig jaar Probatiewet: verleden en toekomst van de individualisering van de bestrafing", in CBR Jaarboek 2013-14, 379 (319-390); T. MOREAU en D. VANDERMEERSCH, *Éléments de droit pénal*, Brugge, Die Keure, 2019, 387-388.

Hof van Cassatie 9 februari 2021 (P.20.1093.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210209.2N.6/NL>

Trefwoorden: 1. Zwijgrecht - Afleggen van een belastende verklaring - Wetens en willens nalaten of weigeren een verplichte verklaring af te leggen om ten onrechte een sociaal voordeel te bekomen - Invaliditeitsuitkering voor zelfstandigen - Uitoefenen van een criminele activiteit - Verplicht bericht van werkhervatting - Inhoud van de informatieplicht - Grens

2. Wetens en willens nalaten of weigeren een verplichte verklaring af te leggen om ten onrechte een sociaal voordeel te bekomen - Invaliditeitsuitkering voor zelfstandigen - Hervatten van een beroepsactiviteit - Gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid - Meedelen van gegevens over de aard van de beroepsactiviteit - Inkomsten van een criminele activiteit - Afleggen van een potentieel incriminerende verklaring

Samenvatting: 1. Uit de omstandigheid dat de mededeling door de uitkeringsgerechtigde aan zijn verzekeringsinstelling dat hij een beroepsactiviteit heeft hervat, hem zou verplichten om de inkomsten van zijn criminele activiteit op te nemen in zijn belastingaangifte, volgt niet dat hij met zijn op grond van artikel 66 KB 20 juli 1971 verplicht af te leggen verklaring zichzelf incrimineert, noch dat uit dit feitelijk gegeven kan worden afgeleid dat het om een criminele activiteit gaat (1). (1) Zie concl. OM.

2. Krachtens artikel 66, eerste lid, 2°, KB 20 juli 1971 moet de uitkeringsgerechtigde binnen de twee dagen aan zijn verzekeringsinstelling de hervatting kenbaar maken van een beroepsbezigheid; deze verplichting geldt zowel voor een gedeeltelijke als een volledige hervatting van een beroepsbezigheid; de gerechtigde is daarbij niet verplicht mede te delen

welke beroepsactiviteit hij heeft hervat; de omstandigheid dat die informatie nodig kan zijn indien de gerechtigde, bij toepassing van de artikelen 23 en 23bis KB 20 juli 1971 toelating wil vragen om tijdens een periode van invaliditeit een bepaalde beroepsactiviteit te hervatten met behoud van de uitkering en dat dit tot gevolg kan hebben dat hij incriminerende verklaringen aflegt, ontslaat hem niet van de met artikel 66, eerste lid, 2°, KB 20 juli 1971 opgelegde verplichting waarvoor hij geen incriminerende verklaringen moet afleggen (1). (1) Zie concl. OM.

Hof van Cassatie 24 februari 2021 (P.20.0965.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.20/NL>

Trefwoorden: 1. Vernietigingsgeschillen - Vernietigingsarrest - Artikel 14ter wet Raad van State - Behoud van de gevolgen van de vernietigde akte - Voorwaarde

2. Vernietigingsgeschillen - Vernietigingsarrest - Artikel 14ter wet Raad van State - Behoud van de gevolgen van de vernietigde akte - Draagwijdte - Overeenstemming van besluiten en verordeningen met de wet - Toezicht door hoven en rechtbanken - Strafzaken - Rechtszekerheidsbeginsel - Legaliteitsbeginsel in strafzaken

3. Vernietigingsgeschillen - Vernietigingsarrest - Artikel 14ter wet Raad van State - Behoud van de gevolgen van de vernietigde akte - Toezicht door hoven en rechtbank op de wettigheid van de besluiten en de verordeningen - Strafzaken - Legaliteitsbeginsel in strafzaken – Gevolg

4. Raad van State - Vernietigingsgeschillen - Verwerpingsarrest - Draagwijdte

Samenvatting: 1. Krachtens artikel 14ter Wet Raad van State kan de Raad van State, indien uitzonderlijke redenen het rechtvaardigen, die gevolgen van de vernietigde akte of van het vernietigde reglement aanwijzen die als voorlopig gehandhaafd moeten worden beschouwd voor de termijn die dit rechtcollege vaststelt (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM in Pas. 2021, nr. 135.

2. Het door artikel 159 Grondwet gewaarborgde legaliteitsbeginsel ligt in de lijn van een geheel van algemene rechtsbeginselen met grondwettelijke waarde, waaronder ook het rechtszekerheidsbeginsel, en om de rechtszekerheid te vrijwaren en te vermijden dat bestaande rechtstoestanden door de nietigverklaring zouden worden aangetast, werd aan de Raad van State de bevoegdheid toegekend om zijn vernietigingsarresten in de tijd aan te passen; wanneer het echter gaat over de beoordeling van de strafvordering, moet de door artikel 159 opgelegde regel worden gecombineerd met artikel 12, tweede lid, Grondwet, volgens hetwelk niemand kan worden vervolgd dan in de gevallen die de wet bepaalt en in de vormen die ze voorschrijft (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM in Pas. 2021, nr. 135.

3. De legaliteitsvereiste voortvloeiend uit artikel 12, tweede lid, Grondwet, volgens hetwelk niemand kan worden vervolgd dan in de gevallen die de wet bepaalt en in de vormen die ze voorschrijft, wordt niet vervuld ingeval de Raad van State de gevolgen van een onwettige

reglementaire akte behoudt bij toepassing van artikel 14ter Wet Raad van State (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM in Pas. 2021, nr. 135.

4. In tegenstelling tot de vernietigingsbeslissing van de Raad van State die de vernietigde akte uit de rechtsorde schrapte, heeft de beslissing om de nietigverklaring van de reglementaire akte te verwerpen geen kracht van gewijsde erga omnes; aldus dienen, met toepassing van artikel 159 Grondwet, de hoven en rechtbanken in het kader van het hun voorgelegde geschil na te gaan of deze akte in overeenstemming is met de wet (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM in Pas. 2021, nr. 135.

Met noot: COPPENS, A., “Constitutionele lessen voor de strafrechter”, *NJW* 2023, afl. 481, 334-342.

Hof van Cassatie 29 juni 2022 (P.22.0353.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220629.2F.3/FR>

Trefwoorden: Schending beroepsgeheim – Beroepsgeheim van advocaat – Bekendmaking – Strafbare poging

Samenvatting: Ongeacht het middel of het medium is de bekendmaking voltooid zodra de onder het beroepsgeheim vallende gegevens ter kennis zijn gekomen van degene aan wie de dader ze wilde medelen terwijl hij daartoe niet gerechtigd was. Er is dus geen sprake van een strafbare bekendmaking wanneer de bekendmaking mislukt is, zelfs niet om redenen buiten de wil van de dader.

Met noten:

- SCHELKENS, M., DEBLANDER, Z., “Schending van het beroepsgeheim (art. 458 Sw.): “bekendmaken” vereist effectieve kennisname van het geheim”, *NC* 2023, afl. 2, 126-129.
- LAMBERSY, B., DE WIT, E., “Schending van het beroepsgeheim van de advocaat vanuit strafrechtelijk en tuchtrechtelijk oogpunt. Een gewaarschuwd advocaat is er twee waard”, *RABG* 2023, afl. 1-2, 144-151.

Hof van Cassatie 15 november 2022 (P.22.0854.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221115.2N.7/NL>

Trefwoorden: 1. Strafwet – Toepassing in de ruimte – Misdrijf waarvan een constitutief bestanddeel geheel of gedeeltelijk op het Belgische grondgebied is gelokaliseerd of waaraan materiële gedragingen ten grondslag liggen die zowel in België als in het buitenland zijn gepleegd en die een ondeelbaar geheel vormen

2. Heling – Aflopend / voortdurend misdrijf

Samenvatting: 1. De Belgische strafrechter heeft op grond van artikel 3 Strafwetboek rechtsmacht om te oordelen over een in België gepleegd misdrijf en daartoe behoort een misdrijf waarvan één van de constitutieve bestanddelen geheel of gedeeltelijk op het Belgische grondgebied is gelokaliseerd of waaraan materiële gedragingen ten grondslag liggen die zowel in België als in het buitenland zijn gepleegd en die een ondeelbaar geheel vormen; de Belgische rechtscolleges die vaststellen dat een beklaagde op Belgisch grondgebied gelden met een illegale oorsprong heeft ontvangen en die in het buitenland heeft overgeschreven, steunen aldus hun rechtsmacht op een in België gesitueerde materiële witwasgedraging aan een in het buitenland gepleegd witwasmisdrijf (1). (1) Cass. 21 oktober 2015, AR P.15.1019.F, AC 2015, nr. 618; B. SPRIET, “(Extra)territoriale werking van de Belgische strafwet, met enkele “klassieke” extraterritoriale jurisdictiegronden uit de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering” in X., Strafprocesrecht en extraterritorialiteit (BLUS), 2002, p. 4-16; J. VANHEULE, “Op zoek naar de grenzen van de territoriale rechtsmacht van de strafrechter en van de strafbaarheid van betrokkenheid bij bendevoorming”, noot onder Gent 30 maart 2021, RABG 1090-1102. Cass 21 oktober 2015, AR P.15.1019.F, AC 2015, nr. 618, Antwerpen, 31/01/1995, RW 1996-97, 1027-1028.

2. Het misdrijf bepaald in artikel 505, eerste lid, 3°, Strafwetboek is een aflopend misdrijf, gelet op het ogenblikkelijke karakter van de erin vermelde handelingen.

Het misdrijf bepaald in artikel 505, eerste lid, 4°, Strafwetboek is een voortdurend misdrijf dat ontstaat bij de handeling of de onthouding, al dan niet aflopend van aard, waarmee de dader met de vereiste kennis van zaken de aard, oorsprong, vindplaats, vervreemding, verplaatsing of eigendom van de wederrechtelijke vermogensvoordelen verheelt of verhult en dat blijft voortduren zolang de dader die elementen verheelt of verhult, dit wil zeggen zolang hij bewust de door hemzelf gecreëerde wederrechtelijke toestand ononderbroken laat voortduren, zonder dat daarvoor nog enige verdere gedraging van zijnentwege is vereist.

Hof van Cassatie 22 november 2022 (P.22.0378.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221122.2N.7/NL>

Trefwoorden: 1. Verjaring – Strafvordering – Verzet – Schorsing

2. Betekeningen en kennisgevingen

3. Betekeningen en kennisgevingen – Verstekbeslissing – Art. 40 Ger.W.

Samenvatting: 1. De schorsing van de verjaring van de strafvordering tijdens de buitengewone termijn van verzet vereist een regelmatige betekening van de verstekbeslissing (1); een mogelijke remediëring van de onregelmatigheid van de betekening door de behandeling op verzet of in hoger beroep doet aan die regel geen afbreuk. (1) Zie Cass. 14 november 1989, AR nr. 3457, AC 1989-90, nr. 161.

2. Uit artikel 40, tweede lid, eerste zin, Gerechtelijk Wetboek volgt dat de betekening van een verstekbeslissing in opdracht van het openbaar ministerie aan de veroordeelde slechts

mag gebeuren aan de procureur des Konings in wiens rechtsgebied de rechter die van de vordering kennis moet nemen of heeft genomen, zitting houdt, indien het openbaar ministerie geen kennis had of kon hebben van de woonplaats, de verblijfplaats of de gekozen woonplaats van de veroordeelde (1). (1) Zie Cass. 4 november 2009, AR P.09.0972.F, AC 2009, nr. 640, RABG 2010, 425, noot F. Van Volsem; Cass. 29 april 2009, AR P.09.0107.F, AC 2009, nr. 285, Rev.dr.pén. 2010, afl. 1, 69, RW 2010-11, afl. 25, 1053, noot B. De Smet.

3. Of het openbaar ministerie voor de betekening van een verstekbeslissing, kennis had of kon hebben van de woonplaats, de verblijfplaats of de gekozen woonplaats van de veroordeelde, moet worden beoordeeld door na te gaan of het openbaar ministerie redelijkerwijze de nodige stappen heeft gezet om de woonplaats, de verblijfplaats of de gekozen woonplaats van de veroordeelde te achterhalen (1); bij die beoordeling kan eveneens de houding van de persoon aan wie moet worden betekend in aanmerking worden genomen, indien die van aard is om het achterhalen van zijn woonplaats, verblijfplaats of gekozen woonplaats te bemoeilijken of onmogelijk te maken, maar uit het enkele feit dat in een welbepaald strafdossier gegevens voorkomen betreffende de woonplaats, de verblijfplaats of de gekozen woonplaats van een beklaagde, moet niet noodzakelijk worden afgeleid dat het openbaar ministerie dat is belast met de vervolging van deze beklaagde, in een ander strafdossier kennis had of kon hebben van de gegevens uit het eerste strafdossier; de rechter oordeelt rekening houdend met het voorgaande en in het licht van de concrete elementen van de zaak onaantastbaar of het openbaar ministerie kennis had of kon hebben van de woonplaats, de verblijfplaats of de gekozen woonplaats van de veroordeelde en het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen trekt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord. (1) Zie Cass. 21 november 2019, AR C.18.0547.N, AC 2019, nr. 616, met concl. van advocaat-generaal A. Van Ingelgem; Cass. 8 oktober 2015, AR C.12.0565.N, AC 2015, nr. 588, met concl. van advocaat-generaal J.F. Leclercq.

Hof van Cassatie 1 maart 2023 (P.22.1463.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230301.2F.1/FR>

Trefwoorden: Deelneming - Handelen - Bewust en vrijwillig iets niet doen

Samenvatting: Seul un acte positif, préalable à l'exécution de l'infraction ou concomitant, peut fonder la participation à un crime ou à un délit. Toutefois, l'omission d'agir peut constituer un tel acte positif de participation lorsque, en raison de circonstances qui l'accompagnent, l'inaction consciente et volontaire constitue, sans équivoque, un encouragement à la perpétration de l'infraction suivant l'un des modes prévus aux articles 66 et 67 du Code pénal.

Enkel een positieve handeling, voorafgaand aan of samenvallend met het plegen van een strafbaar feit, kan een basis vormen voor deelneming.

Iets niet doen kan ook een positieve daad van deelneming zijn indien het bewust en vrijwillig niet-handelen, gezien de context, ondubbelzinnig aanzet tot het plegen van het strafbare feit zoals voorzien in de artikelen 66 en 67 van het Strafwetboek.

(Vrije vertaling: ER Strafrecht nr. 62)

Hof van Cassatie 28 maart 2023 (P.22.1558.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230328.2N.4/NL>

Trefwoorden: 1. Misdrijven in verband met faillissement, bedrieglijk onvermogen - Verplichting van de bestuurder tot aangifte in faillissement - Nieuw aangestelde bestuurder

2. Conclusies – Conclusietermijnen – Tweede termijn enkel bedoeld om te antwoorden op de conclusie van de tegenpartij

Samenvatting: 1. Het misdrijf bepaald in artikel 489bis, 4°, eerste zin, Strafwetboek verplicht de bestuurder van een vennootschap, die de staat van faillissement van die vennootschap vaststelt, daarvan binnen een maand aangifte te doen. Die verplichting geldt eveneens voor de bestuurder die de staat van faillissement vaststelt terstond nadat hij het bestuur van de vennootschap heeft overgenomen. De omstandigheid dat het niet naleven van die verplichting een aflopend misdrijf uitmaakt, dat de staat van faillissement reeds bestond vóór de bestuurswissel en dat de vorige bestuurder heeft verzuimd de op hem rustende verplichting te vervullen, impliceert niet dat de nieuwe bestuurder geen hoedanigheid heeft om in de gegeven omstandigheden schuldig te worden bevonden aan het vermelde misdrijf.

2. Bij het bepalen van conclusietermijnen op grond van artikel 152, § 1, Wetboek van Strafvordering kan de rechter die aan een partij meerdere conclusietermijnen toekent, bepalen dat een navolgende conclusietermijn enkel ertoe strekt te antwoorden op de eventuele conclusie van een tegenpartij, teneinde aldus het recht van verdediging van de eerstgenoemde partij maximaal te vrijwaren. De rechter die in dat geval de tijdens de navolgende conclusietermijn neergelegde conclusie uit het debat weert omdat de tegenpartij geen conclusie heeft neergelegd, beperkt hierdoor niet de inhoudelijke draagwijdte van de conclusie van die partij, noch miskent hij hierdoor enig recht van deze laatste.

Hof van Cassatie 4 april 2023 (P.23.0072.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230404.2N.13/NL>

Trefwoorden: Hoger beroep - Enkel grief over strafmaat - Gevolg: taak van de rechter

Samenvatting: De appelrechters die enkel gelast zijn met een grief van de beklaagde over de strafmaat, moeten niet uitdrukkelijk vaststellen dat de appellant wel degelijk een misdrijf heeft gepleegd en moeten zich in dat verband dan ook niet uitspreken over de bijzondere bewijswaarde van bepaalde vaststellingen van verbalisanten in een proces-verbaal. Dit is ook het geval wanneer de appellant de appelrechters vraagt om overeenkomstig artikel 210, tweede lid, Wetboek van Strafvordering een ambtshalve grief op te werpen over de vraag of de feiten wel een misdrijf uitmaken. Aldus kan de omstandigheid dat de appelrechters,

ingaan op dat verzoek, aan de hand van de gegevens van het strafdossier toelichten waarom een dergelijk ambtshalve middel niet aan de orde is, geen motiveringsgebrek opleveren.

Hof van Cassatie 4 april 2023 (P.22.1730.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230404.2N.10/NL>

Trefwoorden: Bewijs – Onrechtmatig verkregen bewijs – Recht op een eerlijk proces – Huiszoeking – Opzettelijk begane of daarmee gelijk te stellen onregelmatigheden (politie undercover ‘gecamoufleerd’ als mede-doende aan een gangbang party in een parenclub)

Samenvatting: Op grond van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering oordeelt de rechter onaantastbaar of het gebruik van bewijs dat verkregen is door een onregelmatigheid waardoor geen op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvereiste is miskend en het bewijs niet onbetrouwbaar is geworden, in strijd is met het recht op een eerlijk proces in zijn geheel. Hij kan bij zijn oordeel onder meer één of meer van volgende omstandigheden in aanmerking nemen:

- de onregelmatigheid werd al dan niet opzettelijk begaan of ingevolge een grove onachtzaamheid die daardoor moet worden gelijkgesteld met een opzettelijke onregelmatigheid;
- de ernst van het misdrijf overstijgt veruit de begane onregelmatigheid;
- de onregelmatigheid betreft alleen een materieel element van het bestaan van het misdrijf;
- de onregelmatigheid heeft een louter formeel karakter;
- de onregelmatigheid heeft geen weerslag op het recht of de vrijheid die door de overschreden norm wordt beschermd.

Weliswaar moet de rechter de door hem vastgestelde onregelmatigheid niet toetsen aan al deze criteria en kan hij ook andere criteria gebruiken, maar dat belet niet dat opzettelijk begane of daarmee gelijk te stellen onregelmatigheden die getuigen van een grove onachtzaamheid, principieel niet te verenigen zijn met de loyaliteit en de regelmatigheid van de bewijsgaring die in een rechtsstaat moeten kunnen worden verwacht van de vervolgende en opsporende instanties. Bijgevolg is het recht op een eerlijk proces in de regel miskend en moet het onregelmatige bewijsmateriaal uit het debat worden geweerd wanneer de vermelde instanties een opzettelijke onregelmatigheid hebben begaan, dan wel een onregelmatigheid die getuigt van een grove onachtzaamheid, rekening houdend met alle concrete omstandigheden van de zaak, waaronder hun opdracht, hun handelwijze, de beschikbare informatie en hun normaal te verwachten kennis van de toepasselijke regelgeving ten tijde van het begaan van de onregelmatigheid. Het is slechts anders wanneer de rechter vaststelt dat deze gevolgtrekking kennelijk onevenredig is met een of meer andere criteria die hij concreet toelicht, in het bijzonder de verhouding tussen de begane onregelmatigheid en de ernst en het belang van hetgeen op het spel staat.

Het Hof onderzoekt of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk te verantwoorden zijn.

Zonder desbetreffend te worden betwist, oordeelt het arrest dat de huiszoeking onregelmatig is uitgevoerd.

Het arrest oordeelt dat er geen sprake is van een opzettelijk begane onregelmatigheid of van een niet verschoonbare vergissing en dat dit blijkt uit de tekst van het aanvankelijk proces-verbaal: “Op 29/01/2020 vinden opstellers een advertentie welke mogelijk gelinkt kan worden aan het hierboven vermelde anoniem schrijven. (...). In de advertenties wordt net zoals in het anoniem schrijven gesproken van ‘Bare gangbang’ (NVDR: meisjes doen alle seksuele handelingen zonder condoom). Een afspraak maken om deel te nemen aan de gangbang is niet nodig. In de advertentie staat dat letterlijk “niet noodzakelijk te reserveren; de gangbang gaat volgens de advertentie door in het hotel [C. (...)]. Opstellers plannen om zich aan te bieden op bovenvermelde gangbang en over te gaan tot een controle. Opstellers hebben per mail onze referentiemagistrate op de hoogte gebracht van onze intentie. Wij maken geen afspraak op voorhand gezien dit volgens de advertentie ook niet nodig is. (...). Met het akkoord van onze referentiemagistrate bieden eerste en tweede opsteller zich op bovenvermelde datum en uur aan als klanten. Omstreeks 14.07 uur bellen eerste en tweede opsteller aan. Enkele ogenblikken (later) wordt de deur geopend door een manspersoon welke vraagt “komen jullie voor het feestje?” Eerste en tweede opsteller bevestigen waarop de man ons teken doet om hem te volgen. Eerste en tweede opsteller volgen de man naar een kamer gelegen op de benedenverdieping van het hotel. De man opent de deur en doet ons teken om binnen te komen.”

Op grond van die redenen kan het arrest niet wettig oordelen dat de vastgestelde onregelmatigheid niet getuigt van een grove onachtzaamheid bij het openbaar ministerie of de verbalisanten. Evenmin volstaan de andere redenen van het arrest om die onregelmatigheid te compenseren. Bijgevolg is de beslissing dat de globale eerlijkheid van eisers proces niet vereist dat de resultaten van de huiszoeking uit het debat worden geweerd, niet naar recht verantwoord.

Met noot: DE METS, J., “Hof van Cassatie scherpt Antigoon aan”, *De Juristenkrant* 2023, afl. 468, 1-2.

Hof van Cassatie 18 april 2023 (P.22.1734.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230418.2N.16/NL>

Trefwoorden: Aanranding van de eerbaarheid – Geweld – Beoordeling

Samenvatting: Het in artikel 373, eerste lid (oud), Strafwetboek bedoelde geweld als bestanddeel van het misdrijf aanranding van de eerbaarheid kan inhouden dat het slachtoffer de feiten slechts duldde ingevolge een door morele dwang bij dit slachtoffer verwekte vrees voor een dreigend kwaad. Het vermogen van het slachtoffer om zich te verzetten tegen het geweld moet worden beoordeeld in het licht van diens fysieke en mentale weerbaarheid. Hierbij kunnen onder meer ook de vroegere ervaringen van het slachtoffer of de actuele of voormalige gezagsrelatie tussen de dader en het slachtoffer medebepalende factoren zijn.

De rechter oordeelt onaantastbaar of de door een beklagde uitgevoerde handelingen als geweld in de hier bedoelde zin moeten worden beschouwd.

Het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

Het arrest oordeelt dat de eiser de verweerster reeds vanaf haar zes jaar herhaaldelijk seksueel heeft misbruikt, dat hij dit straffeloos heeft kunnen doen, dat ook de moeder van de verweerster, hoewel bekend met de situatie, daartegen niets wezenlijks heeft ondernomen en dat het seksueel misbruik ernstige psychologische gevolgen voor de verweerster heeft gehad met inbegrip van een opname in een instelling. Aldus oordeelt het arrest dat het dreigend kwaad voor de verweerster, dat het voorwerp van de morele dwang inhield, bestond uit haar angst voor de eiser en voor een herhaling van vroeger lijden, waarvan de eiser misbruik heeft gemaakt. Bijgevolg kan het arrest uit de gegevens die het vaststelt en die eveneens behoren tot de context die het vermeldt, wettig afleiden dat de eiser het feit omschreven als aanranding van de eerbaarheid met gebruik van geweld op de verweerster heeft gepleegd.

Hof van Cassatie 25 april 2023 (P.23.0081.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230425.2N.8/NL>

Trefwoorden: Bewijs - Onregelmatig verkregen bewijs - Gebruik ervan - Criteria in acht te nemen - Taak van de Rechter - Gepleegde onregelmatigheid getuigt van opzet of een daarmee gelijk te stellen grove nalatigheid – Gevolg

Samenvatting: Op grond van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering oordeelt de rechter onaantastbaar of het gebruik van bewijs dat verkregen is door een onregelmatigheid waardoor geen op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvereiste is miskend en het bewijs niet onbetrouwbaar is geworden, in strijd is met het recht op een eerlijk proces in zijn geheel. Hij kan bij zijn oordeel onder meer één of meer van volgende omstandigheden in aanmerking nemen:

- de onregelmatigheid werd al dan niet opzettelijk begaan of ingevolge een grove onachtzaamheid die daardoor moet worden gelijkgesteld met een opzettelijke onregelmatigheid;
- de ernst van het misdrijf overstijgt veruit de begane onregelmatigheid;
- de onregelmatigheid betreft alleen een materieel element van het bestaan van het misdrijf;
- de onregelmatigheid heeft een louter formeel karakter;
- de onregelmatigheid heeft geen weerslag op het recht of de vrijheid die door de overschreden norm wordt beschermd;

Weliswaar moet de rechter de door hem vastgestelde onregelmatigheid niet toetsen aan al deze criteria en kan hij ook andere criteria gebruiken, maar dat belet niet dat opzettelijk begane of daarmee gelijk te stellen onregelmatigheden die getuigen van een grove onachtzaamheid, principieel niet te verenigen zijn met de loyaliteit en de regelmatigheid van de bewijsgaring die in een rechtsstaat moeten kunnen worden verwacht van de vervolgende en opsporende instanties. Bijgevolg is het recht op een eerlijk proces in de regel miskend en moet het onregelmatige bewijsmateriaal uit het debat worden geweerd wanneer de

vermelde instanties een opzettelijke onregelmatigheid hebben begaan, dan wel een onregelmatigheid die getuigt van een grove onachtzaamheid, rekening houdend met alle concrete omstandigheden van de zaak, waaronder hun opdracht, hun handelwijze, de beschikbare informatie en hun normaal te verwachten kennis van de toepasselijke regelgeving ten tijde van het begaan van de onregelmatigheid. Het is slechts anders wanneer de rechter vaststelt dat deze gevolgtrekking kennelijk onevenredig is met een of meer andere criteria die hij concreet toelicht, in het bijzonder de verhouding tussen de begane onregelmatigheid en de ernst en het belang van hetgeen op het spel staat.

Het Hof onderzoekt of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk te verantwoorden zijn.

De appelrechters verklaren de eiser schuldig aan feiten die op grond van hun vaststellingen verband houden met mensenhandel en het aanzetten tot, exploiteren van en reclame maken voor prostitutie (telastleggingen A, B, C, D en G), in essentie wegens het verlenen van faciliteiten aan prostituées (huisvesten, boodschappen doen, rondvoeren, adverteren) tegen een niet-marktconforme vergoeding van 20 procent van hun opbrengsten uit prostitutie.

Het bewijsmateriaal waarop deze schuldverklaring steunt, vloeit onder meer voort uit de resultaten van een huiszoeking in een pand te Zottegem, waarover het arrest (p. 37-38) vaststelt wat volgt:

- politie-inspecteurs hebben ingevolge een controle op de website “Redlights” vastgesteld dat een tweetal dames gelijkaardige advertenties plaatsten voor privé-ontvangsten in Zottegem en maakten met één van hen telefonisch een afspraak op het adres waar de dames actief zijn;
- ze stelden vast dat dit een woning is waar niemand is ingeschreven en die volgens open bronnen te huur wordt aangeboden onder meer via booking.com;
- ze begaven zich ter plaatse en betraden de woning nadat de bewuste dame de deur had geopend. Volgens het proces-verbaal vatten ze de controle aan met een veiligheidsrondgang in het pand. Ze beschreven de woning als een verzorgd pand dat duidelijk eerder wordt gebruikt om te verhuren dan als vaste woonplaats. Ook de ruimtes waar de dames zich prostitueerden werden beschreven als ‘verzorgd’. Ze identificeerden de aanwezige dames aan de hand van hun paspoorten en namen hun gsm-toestellen mee met het oog op exploitatie;
- het pand in kwestie is een woning in de zin van artikel 15 Grondwet. Het betrof geen voor iedereen toegankelijke plaats: de politie verkreeg het adres slechts na telefonisch contact met het oproepnummer dat op de advertentie was vermeld. De inspecteurs hadden redenen om aan te nemen dat de aanwezige dames er activiteiten beoefenden die in essentie tot hun privéleven behoorden. Bovendien bleek tijdens de ‘controle’ dat de daar aangetroffen dames er verbleven;
- de controle was in werkelijkheid een huiszoeking met gerechtelijk oogmerk. Zij strekte tot opsporing en inzameling van bewijselementen in privéplaatsen;
- de politie-inspecteurs beperkten zich niet tot een veiligheidsrondgang. Uit het aanvankelijk proces-verbaal blijkt dat de controle met die veiligheidsrondgang werd aangevat. Ze beschreven de woning én de kamers van de dames als erg verzorgd en legden beslag op hun gsm-toestellen;
- de bewoners verstrekten de politie-inspecteurs toegang tot de woning, maar gaven geen formele toestemming tot huiszoeking. Blijkens het onderwerp van

het proces-verbaal werd de woning ‘gecontroleerd’ naar aanleiding van advertenties op Redlights.be. De inspecteurs beschikten op dat ogenblik nog niet over aanwijzingen van een ander misdrijf dan het misdrijf bedoeld in oud artikel 380ter, § 3, Strafwetboek (reclame voor prostitutie);

- er was geen sprake van een huiszoeking op heterdaad.

Het arrest oordeelt verder dat de onregelmatigheid van de huiszoeking van 22 september 2020 hier gelet op artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering niet moet leiden tot bewijsuitsluiting omdat “[De eiser] de juistheid van de gegevens die naar aanleiding van die huiszoeking zijn verzameld niet [betwist]. Er zijn geen redenen om aan te nemen dat die gegevens onbetrouwbaar zouden zijn. Tot slot is ook zijn recht op een eerlijk proces niet geschonden. Zelfs als bij de huiszoeking het recht op bescherming van het privéleven van de beide dames zou zijn geschonden, betekent dit niet dat aan [de eiser] geen eerlijk proces kan worden gewaarborgd: [de eiser] heeft immers over alle elementen die uit de huiszoeking voortkomen tegenspraak kunnen voeren. De ernst van de aan [de eiser] te laste gelegde misdrijven overstijgt de ernst van de beperkte inmenging in het privéleven van de dames. Het recht op een eerlijk proces moet bovendien in zijn geheel worden beoordeeld. [De eiser] heeft in elke fase van de behandeling van deze zaak de gelegenheid gehad om verweer te voeren over de tegen hem ingebrachte bewijsmiddelen. Zijn rechten van verdediging zijn niet geschonden.”

Uit de eerst vermelde redenen volgt dat de door de verbalisanten gepleegde onregelmatigheid getuigt van opzet of een daarmee gelijk te stellen grove nalatigheid. Bijgevolg konden de appelrechters op grond van de tweede vermelde redenen niet wettig oordelen dat het niet-weren van de resultaten van die onregelmatigheid geen miskennis inhield van het recht op een eerlijk proces van de eiser.

Het middel is in zoverre gegrond.

Hof van Cassatie 25 april 2023 (P.22.1005.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230404.2N.4/NL>

Trefwoorden: 1. Burgerlijke rechtsvordering - Te gebruiken bewijsmiddelen: BW of SW?

2. Bewijs - Ontkenning van een geschrift

Samenvatting: 1. In beginsel past de strafrechter op de bij hem aanhangige zaken, met inbegrip van de geschillen van burgerlijk recht, de vrije bewijsregeling in strafzaken toe. Dit wil zeggen dat de strafrechter, in zoverre de wet geen bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, onaantastbaar oordeelt op welke wijze hij zich een overtuiging vormt, zonder daarbij te zijn gebonden door bepaalde bewijsmiddelen of een bepaalde bewijswaardering. Wel volgt uit het recht op een eerlijk proces en het vermoeden van onschuld zoals onder meer gewaarborgd door artikel 6.1 en 6.2 EVRM dat de bewijslast met betrekking tot het misdrijf berust bij de vervolgende partij en dat de beklaagde niet kan worden verplicht om zich te verdedigen of om mee te werken aan zijn eigen veroordeling.

Artikel 16, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalt dat, wanneer het misdrijf verband houdt met de uitvoering van een overeenkomst waarvan het bestaan wordt ontkend of de uitlegging wordt betwist, de strafrechter zich gedraagt naar de regels van het burgerlijk recht bij zijn beslissing over het bestaan van die overeenkomst of over de uitvoering ervan. Die uitzonderingsregel is van openbare orde en is strikt te interpreteren.

Krachtens voormeld artikel 16, eerste lid, dient de strafrechter zich te gedragen naar de in beginsel gereguleerde bewijsregeling in burgerlijke zaken wanneer het misdrijf verband houdt met, dit wil zeggen afhangt van, een tegen de beklaagde ingebrachte overeenkomst waarvan deze het bestaan ontkent of de uitlegging betwist. Dit kan het geval zijn wanneer het precair bezit van een zaak, als constitutief bestanddeel van het wanbedrijf misbruik van vertrouwen zoals omschreven in artikel 491, eerste lid, Strafwetboek, moet blijken uit een door het openbaar ministerie of de burgerlijke partij bijgebrachte overeenkomst. In dat geval kan namelijk niet worden toegelaten dat de bewijsregeling in burgerlijke zaken zou worden omzeild door een strafrechtelijke vervolging, in het kader waarvan ten nadele van de beklaagde de vrijere bewijsstandaard in strafzaken zou gelden.

Die waarborg voor de beklaagde is echter niet aan de orde wanneer het bestaan of de uitlegging wordt betwist van een overeenkomst die de beklaagde zelf aanvoert om een gedraging die verband houdt met het hem ten laste gelegde misdrijf te verantwoorden of te rechtvaardigen. In dat geval geldt de bewijsstandaard in strafzaken, op grond waarvan de beklaagde, in zijn voordeel, alle bewijselementen tot zijn verdediging kan aanvoeren zonder gebonden te zijn door het striktere bewijsstelsel in burgerlijke zaken.

2. De bewijsregels in strafzaken, met inbegrip van de uitzondering bepaald in artikel 16, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, zijn van toepassing zodra het te bewijzen feit een misdrijf uitmaakt. Het speelt daarbij geen rol of de burgerlijke rechter dan wel de strafrechter oordeelt over de burgerlijke rechtsvordering tot vergoeding van de ingevolge dat misdrijf ontstane schade. Ook het bestaan en de omvang van de schade en het causaal verband tussen de schade en de fout, ongeacht of deze een als misdrijf omschreven feit uitmaakt, betreffen feitenkwesies die zowel voor de strafrechter als voor de burgerlijke rechter met alle middelen van recht kunnen worden bewezen en die onderworpen zijn aan een vrije bewijswaardering door deze rechter. Ook de burgerlijke rechter kan, zonder daartoe een schriftonderzoek overeenkomstig de artikelen 883 tot en met 894 Gerechtelijk Wetboek te moeten bevelen, beslissen over de echtheid van het geschrift dat is ontkend door degene tegen wie het is ingeroepen, indien hij voldoende zekerheid heeft over de echtheid van het geschrift door de overgelegde feitelijke gegevens en hun bewijswaarde.

Artikel 16, tweede lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalt dat, indien de toelaatbaarheid van getuigenbewijs afhangt van een geschrift dat wordt ontkend door hem tegen wie het is aangevoerd, een onderzoek naar de echtheid ervan voor de bevoegde burgerlijke rechter wordt bevolen.

Het tweede lid van artikel 16, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bevat enkel een bijzondere toepassing van het eerste lid van die bepaling en valt bijgevolg onder dezelfde beperkingen als dat eerste lid: enkel wanneer het misdrijf verband houdt met de uitvoering van een tegen de beklaagde ingebrachte overeenkomst waarvan deze het bestaan ontkent of de uitlegging betwist, zodat de strafrechter de bewijsregels van het burgerlijk recht moet toepassen, en het bewijs van die overeenkomst bovendien afhangt van een begin van geschreven bewijs of een geschrift dat de beklaagde ontkent, dient de

strafrechter de behandeling van de strafvordering te schorsen in afwachting van de bindende uitspraak van de burgerlijke rechter over de echtheid van dat geschrift. Indien deze uitzondering niet aan de orde is, wordt de betwisting over de echtheid van het ingebrachte geschrift beoordeeld volgens de bewijsregeling en de rechtspleging inzake getuigenverklaringen die gelden voor de strafgerechten en die voor deze gerechten, behoudens de hoven van assisen, in het bijzonder is geregeld door de artikelen 153, 154, 190 en 211 Wetboek van Strafvordering, in voorkomend geval samen te lezen met artikel 6.1 en 6.3.d EVRM zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens. De aard van de te volgen rechtspleging wordt bepaald door de aard van het gerecht dat de zaak behandelt en niet door de burgerlijke of strafrechtelijke aard van de vordering waarover het gerecht beslist.

Op grond van de vermelde bepalingen kan de beklaagde in de regel alle getuigen voordragen waarvan hij het horen ter rechtszitting nodig acht tot staving van zijn verweer tegen een vervolging of een burgerlijke rechtsvordering die te zijnen laste voor de strafrechter is ingesteld. Aldus kan de strafrechter in een dergelijk geval geen toepassing maken van artikel 16, tweede lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering. Dit belet de strafrechter echter niet om, zoals ook de rechter in burgerlijke zaken, het getuigenverhoor te bevelen dat hem dienstig voorkomt ter verduidelijking van de hem voorgelegde feiten of het vinden van de waarheid, indien daarover onzekerheid bestaat.

De rechter kan, zonder schending van artikel 6 EVRM dan wel miskenning van het recht van verdediging, weigeren om een deskundigenonderzoek te bevelen wanneer de procespartij haar verzoek op geen enkel gegeven grondt dat de tot staving van haar vordering aangevoerde feiten aannemelijk kan maken of wanneer er geen dienstige reden bestaat om die maatregel te bevelen.

Het recht op bewijs is het recht van elke procespartij om de bewijselementen te overleggen waarover zij zelf beschikt en om aan de rechter te vragen dat de bewijselementen waarover zij niet beschikt, zouden worden verzameld door de uitvoering van bepaalde onderzoeksmaatregelen, waarover de rechter oordeelt. Het recht op bewijs is geen onbeperkt recht en schakelt bijgevolg de vermelde beoordelingsvrijheid van de rechter niet uit.

Hof van Cassatie 25 april 2023 (P.22.1751.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230425.2N.7/NL>

Trefwoorden: Straf - Uitstel - Herroeping - Duur van de opgelegde proeftijd

Samenvatting: Krachtens artikel 25, zesde en zevende lid, Strafwetboek is de duur van een dag gevangenisstraf vierentwintig uren en van een maand gevangenisstraf dertig dagen. Krachtens artikel 14, § 1, Probatiewet wordt het uitstel van rechtswege herroepen ingeval gedurende de proeftijd een nieuw misdrijf is gepleegd, dat een veroordeling tot een criminele straf of hoofdgevangenisstraf van meer dan zes maanden of tot een gelijkwaardige straf die in aanmerking wordt genomen overeenkomstig artikel 99bis Strafwetboek, zonder uitstel ten gevolge heeft gehad.

De artikelen 52 en 54 Gerechtelijk Wetboek zijn niet van toepassing op de berekening van de duur van de gevangenisstraf en dus ook niet op de bepaling of het uitstel van rechtswege wordt herroepen bij een veroordeling tot een hoofdgevangenisstraf van meer dan zes maanden.

Indien het veroordelende vonnis of arrest de tenuitvoerlegging van de opgelegde hoofdgevangenisstraf uitstelt behoudens de ondergane voorhechtenis en dus slechts een effectieve hoofdgevangenisstraf oplegt die gelijk is aan die ondergane voorhechtenis, moet de duur van die opgelegde effectieve straf worden bepaald overeenkomstig artikel 25, zesde en zevende lid, Strafwetboek.

Hof van Cassatie 2 mei 2023 (P.22.1780.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230502.2N.9/NL>

Trefwoorden: Bewijs – Buitenlands bewijs – Controle regelmatigheid

Samenvatting: Artikel 13 Wet Internationale Rechtshulp bepaalt dat in het kader van een in België gevoerde strafrechtspleging geen gebruik mag worden gemaakt van bewijsmateriaal:

1° dat in het buitenland op onregelmatige wijze is verzameld indien de onregelmatigheid:

- volgens het recht van de Staat waarin het bewijsmateriaal is verzameld volgt uit de overtreding van een op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvereiste;
- de betrouwbaarheid van het bewijsmateriaal aantast;

2° waarvan de aanwending een miskennis inhoudt van het recht op een eerlijk proces.

Wanneer de beslissing over de schuldigverklaring van een beklaagde steun vindt in bewijsmateriaal dat vanuit een buitenlands onderzoeksdossier is overgemaakt, zoals het resultaat van een in het buitenland uitgevoerde observatie, heeft de beklaagde op grond van de vermelde bepaling het recht te vragen om de voorlegging van een gegeven waaruit blijkt dat dit bewijsmateriaal voldoet aan de in het buitenland geldende wettigheidsvereisten. Daarvoor moet de beklaagde niet eerst aannemelijk maken dat het bewijs op onregelmatige wijze is verkregen.

Het recht van verdediging van de beklaagde vereist bovendien dat het vermelde gegeven hem toelaat het vermelde bewijsmateriaal in concreto te betwisten.

Dit alles verleent aan de beklaagde echter nog niet het recht om de voeging te vragen van het ganse buitenlandse onderzoeksdossier, in zoverre dat nog niet-overgemaakte gegevens zou bevatten, om de enkele reden dat hij de regelmatigheid van alle in het buitenland uitgevoerde observaties wil nagaan. Daarvoor moet de beklaagde wel eerst een onregelmatigheid aannemelijk maken in minstens één observatie die belang heeft voor de beslissing die verband houdt met zijn schuld.

De rechter oordeelt op grond van het hem voorgelegde strafdossier onaantastbaar welke gegevens eventueel nog aan dat dossier moeten worden gevoegd ter vrijwaring van de voormelde rechten van de beklaagde. Dat gegeven moet niet noodzakelijk bestaan uit een buitenlandse rechterlijke machtiging tot het uitvoeren van een bepaalde onderzoekshandeling.

Het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen niet te verantwoorden gevolgen afleidt.

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230516.2N.4/NL>

Trefwoorden: 1. Witwas – Heling – Ontdoken inkomstenbelastingen – Vermogensvoordeel uit misdrijf belastingontduiking

2. Witwas – Verbeurdverklaring – Equivalent – Raming – Uitgesproken ten aanzien van alle daders, mededaders of medeplichtigen – Geen meervoudige verbeurdverklaring

3. Verbeurdverklaring – Onredelijk zware straf vermijden – Beoordeling feitenrechter

Samenvatting: 1. Ontdoken inkomstenbelastingen kunnen, als vermogensvoordeel uit het misdrijf belastingontduiking, het voorwerp uitmaken van een witwasmisdrijf. Daaraan wordt geen afbreuk gedaan door de eventuele vermenging van die ontdoken belastingen met legaal inkomen, dat kan bestaan uit het saldo van het belastbare inkomen van de betrokken persoon boven de vermelde belasting.

Wanneer de vervolgte witwashandeling bestaat uit een bankoverschrijving met geld afkomstig van een dergelijk vermengd vermogen, derwijze dat de ontdoken belastingen slechts een niet nader te bepalen breukdeel betreffen van de overgeschreven geldsom die voor het overige bestaat uit legale inkomsten, oordeelt de rechter onaantastbaar in feite hoe groot het illegale breukdeel is. Het illegale gedeelte hoeft niet overeen te stemmen met het percentage van de in het totaal ontdoken belastingen op het totale belastbare inkomen van de betrokkene, aangezien dat percentage ingevolge de vermelde vermenging is verspreid over alle betalingen die vanuit dat inkomen gebeuren. Enkel mag de rechter het bedrag van de in het totaal ontdoken belastingen niet overschrijden.

Hieruit volgt dat de rechter het bedrag van de overschrijving niet eerst moet toerekenen op het legale vermogen, noch dat hij in het bijzonder dient te motiveren waarom hij dat niet doet. Het vermoeden van onschuld is daaraan vreemd.

2. Overeenkomstig artikel 505, zesde lid, Strafwetboek gaat de rechter over tot een raming van de geldwaarde van de zaken die het voorwerp zijn van de misdrijven bedoeld in het eerste lid, 3° en 4°, in zoverre die zaken niet in het vermogen van de veroordeelde zijn aan te treffen. In dat geval heeft de verbeurdverklaring betrekking op een met die waarde overeenstemmend geldbedrag en moet zij worden uitgesproken ten aanzien van alle daders, mededaders of medeplichtigen.

De verbeurdverklaring per equivalent zoals bedoeld in de vermelde bepaling is zodoende een straf die ten belope van het verbeurdverklaarde bedrag een schuldvordering toevoegt lastens het vermogen van de veroordeelde en die op gans dat vermogen ten uitvoer kan worden gelegd. Indien de verbeurdverklaring per equivalent van datzelfde bedrag aan meerdere veroordeelden wordt opgelegd, is het verhaalbaar op het vermogen van elk van die veroordeelden, zonder dat het totaal van de tenuitvoerlegging het verbeurdverklaarde bedrag mag overstijgen. Het staat niet aan de rechter om zich daarmee in te laten. Het staat wel aan de veroordeelden om daarop toe te zien en aan de uitvoerende instantie om dat zo nodig te verantwoorden ter gelegenheid van de tenuitvoerlegging zelf.

Hieruit volgt dat het feit dat de rechter lastens meerdere veroordeelden een verbeurdverklaring per equivalent uitspreekt met betrekking tot dezelfde geldsom, als voorwerp van het in artikel 505, eerste lid, 3° of 4°, Strafwetboek bepaalde witwasmisdrijf, niet inhoudt dat hij een meervoudige verbeurdverklaring uitspreekt.

3. Artikel 43bis, zevende lid, Strafwetboek bepaalt dat de rechter zo nodig het bedrag van de in artikel 42, 3°, bedoelde vermogensvoordelen of van de in het tweede lid bedoelde geldwaarde vermindert om de veroordeelde geen onredelijk zware straf op te leggen.

Artikel 505, zesde lid, Strafwetboek bepaalt dat de rechter het bedrag van de verbeurdverklaring per equivalent van het voorwerp van het witwasmisdrijf kan verminderen teneinde de veroordeelde geen onredelijk zware straf op te leggen.

De rechter oordeelt daarover onaantastbaar. Hij kan daarbij onder meer rekening houden met de aard en de zwaarwichtigheid van de bewezen verklaarde feiten, de nagestreefde verrijking, de rol van de veroordeelde bij de feiten, zijn persoonlijkheid en zijn vermogenstoestand, zonder dat het noodzakelijk is dat hij al die toetsingscriteria in zijn beoordeling betreft.

Het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

Hof van Cassatie 16 mei 2023 (P.23.0373.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230516.2N.11/NL>

Trefwoorden: Bewijs – Bewijswaardering

Samenvatting: In zoverre de wet geen bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, kan de rechter zijn oordeel over de schuld van een beklaagde steunen op alle hem regelmatig voorgelegde gegevens die aan de tegenspraak van de partijen zijn onderworpen en waarvan hij vrij de bewijswaarde beoordeelt. Niets belet de rechter zijn beslissing te steunen op een welbepaald proces-verbaal waarvan de inhoud hem overtuigend lijkt. Dat een andere rechter daarover anders heeft geoordeeld, speelt geen rol.

B. Beroepen tegen arresten van de K.I.

Hof van Cassatie 6 januari 2021 (P.20.1246.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210106.2F.11/NL>

Trefwoorden: 1. Terugkeerrichtlijn - Verwijderingsprocedure - Vasthoudingsmaatregel - Termijn - Verlenging - Voorwaarde

2. Terugkeerrichtlijn - Verwijderingsprocedure - Vasthoudingsmaatregel - Nieuwe dwangmaatregel om de verwijdering te verzekeren – Rechtmatigheid

3. Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Verplichting om op korte termijn uitspraak te doen - Draagwijdte

Samenvatting: 1. Krachtens artikel 15.6 Terugkeerrichtlijn mag de bewaring van een vreemdeling tegen wie een verwijderingsprocedure is ingeleid, ten hoogste worden verlengd met nog eens twaalf maanden, indien die procedure meer tijd vergt omdat de betrokkene niet meewerkt of de nodige documentatie uit derde landen op zich laat wachten.

2. Artikel 15.6 Terugkeerrichtlijn heeft niet tot gevolg dat de overtreding van het bevel om het grondgebied te verlaten door de vreemdeling rechtmatig wordt, aangezien die overtreding een wanbedrijf vormt dat strafbaar is met de straffen bepaald in artikel 75 Vreemdelingenwet; bijgevolg verbiedt artikel 15.6 het de lidstaten niet om een nieuwe dwangmaatregel te treffen om de verwijdering te verzekeren van een vreemdeling wiens voortgezet illegaal verblijf een dergelijke maatregel vereist, en die zijn repatriëring verhindert (1). (1) Cass. 11 december 2019, AR P.19.1157.F, AC 2019, nr. 661.

3. De verplichting die de artikelen 71 en 72 Vreemdelingenwet aan de onderzoeksgerechten opleggen, bestaat erin dat ze binnen de zeer korte, in die artikelen bepaalde termijnen moeten nagaan of de maatregelen van vrijheidsberoving en verwijdering van het grondgebied in overeenstemming zijn met de wet en de vreemdeling wordt in vrijheid gesteld indien dat wettigheidstoezicht niet binnen de voorgeschreven termijn werd verricht; die verplichting om op korte termijn uitspraak te doen, wordt niet nagekomen door een arrest dat die verplichting opschort.

Hof van Cassatie 24 februari 2021 (P.20.1114.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.2/NL>

Trefwoorden: Onpartijdigheid van de rechter - Objectieve onpartijdigheid - Verbod op cumulatie van rechterlijke ambten - Onderzoeksrechter die, in zijn vorige hoedanigheid van substituut-procureur des Konings, een stuk heeft overgezonden - Gevolg

Samenvatting: De kamer van inbeschuldigingstelling die heeft beslist dat de stukken waarvan de verdediging de verwijdering heeft gevorderd, niet uit het dossier dienden te worden verwijderd aangezien de onderzoeksrechter, in zijn vorige hoedanigheid van substituut-procureur des Konings, zich ertoe heeft beperkt het origineel van een proces-verbaal van verhoor dat per vergissing op het parket van de procureur des Konings was terechtgekomen, aan de onderzoeksmagistraat te bezorgen die op dat ogenblik met de zaak was belast, bovendien de stukken waarvan de inverdenkinggestelde de verwijdering vorderde afkomstig waren van de onderzoeksrechter, met andere woorden van een autoriteit die wettelijk bevoegd is om onderzoekshandelingen te stellen, waarbij die stukken op zich geen enkele onregelmatigheid of nietigheidsgrond inhouden, en evenmin verband houden met de bewijsverkrijging, heeft noch artikel 6 EVRM noch artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering geschonden, en evenmin de algemene rechtsbeginselen van de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van de rechter miskend (1). (1) Zie Cass. 30 september 2015, AR P.15.0630.F, AC 2015, nr. 570.

Hof van Cassatie 20 december 2022 (P.22.1659.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221220.2N.34/NL>

Trefwoorden: 1. Voorlopige hechtenis – Handhaving – Hechtenis onder elektronisch toezicht
2. Voorlopige hechtenis – Uitvoering onder elektronisch toezicht – Wijziging naar uitvoering in de gevangenis door de onderzoeksrechter – Hoger beroep – Hervorming naar uitvoering in de gevangenis – Geen verzwaring

Samenvatting: 1. Uit de artikelen 16, §1, tweede lid, 21, §4, en 30, §4, Voorlopige Hechteniswet volgt dat de hechtenis onder elektronisch toezicht een vrijheidsberovende maatregel inhoudt die moet worden beschouwd als een uitvoeringsmodaliteit van de voorlopige hechtenis (1); die uitvoeringsmodaliteit, waarover ook de onderzoeksrechter bij toepassing van artikel 24bis, §1, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet kan beslissen, moet worden onderscheiden van de door het onderzoeksgerecht verleende titel tot handhaving van de voorlopige hechtenis. (1) Cass. 13 april 2022, AR P.22.0459.N, AC 2022, nr. 262; Cass. 13 oktober 2021, AR P.21.1250.F, AC 2021, nr. 640; M.-A. BEERNAERT, H. D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale, Die Keure*, 9de editie, 2021, I, p. 110; Ph. DAENINCK, “De impact van een beschikking van de onderzoeksrechter tot ET op een hangend hoger beroep inzake voorlopige hechtenis”, *T. Strafr.* 2021, 2-8 (p. 7).

2. De kamer van inbeschuldigingstelling die moet oordelen over het hoger beroep tegen een beschikking waarbij de handhaving van de hechtenis onder de modaliteit van het elektronisch toezicht werd bevolen, dient bij toepassing van artikel 30, §4, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet rekening te houden met de omstandigheden van de zaak op het ogenblik van de uitspraak; hiertoe behoort ook de uitvoeringsmodaliteit van de voorlopige hechtenis zoals die op het ogenblik van de uitspraak bestaat, ook wanneer die modaliteit bij toepassing van artikel 24bis, §1, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet door de onderzoeksrechter werd gewijzigd in een uitvoering van de voorlopige hechtenis in de gevangenis; wanneer het onderzoeksgerecht in hoger beroep beslist tot handhaving van de hechtenis in de gevangenis van een in verdenkinggestelde wiens voorlopige hechtenis op het ogenblik van die beslissing wordt uitgevoerd in de gevangenis ingevolge een beslissing van de onderzoeksrechter op grond van artikel 24bis, §1, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet, verzwart het de toestand van de in verdenkinggestelde niet (1). (1) Over het aspect van verzwaring van de toestand van de in verdenkinggestelde, aangehouden onder de modaliteit van elektronisch toezicht, zie Cass. 14 mei 2019, AR P.19.0486.N, AC 2019, nr. 286.

Hof van Cassatie 18 april 2023 (P.23.0463.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230418.2N.18/NL>

Trefwoorden: Europees aanhoudingsbevel – Detentieomstandigheden

Samenvatting: Artikel 6.4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel, dat de omzetting inhoudt van artikel 4.6 Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel, laat de uitvoerende staat toe de tenuitvoerlegging te weigeren van een Europees bevel tot aanhouding dat is uitgevaardigd met het oog op de tenuitvoerlegging van een straf, de betrokken persoon Belg is of ingezetene of in België verblijft en de bevoegde Belgische autoriteiten zich ertoe verbinden die straf overeenkomstig de Belgische wetgeving ten uitvoer te leggen. 33. Geen enkele bepaling van het Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel zoals omgezet in de Wet Europees Aanhoudingsbevel verplicht het onderzoeksgerecht dat op grond van artikel 6.4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel weigert het Europees aanhoudingsbevel ten uitvoer te leggen, voorafgaandelijk te onderzoeken of de detentieomstandigheden in de uitvaardigende staat een inbreuk vormen op artikel 3 EVRM of artikel 4 Handvest Grondrechten Europese Unie en bijgevolg een grondslag vormen voor de toepassing van de in artikel 4.5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel bepaalde weigeringsgrond. Bij de weigering van de tenuitvoerlegging op grond van artikel 6.4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel kan de aangevoerde miskennis van fundamentele rechten door de detentieomstandigheden in de uitvaardigende staat zich immers niet voordoen.

Hof van Cassatie 2 mei 2023 (P.23.0068.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230502.2N.7/NL>

Trefwoorden: Onderzoeksdaden gevraagd – Beoordeling door onderzoeksgerecht

Samenvatting: De in het onderdeel vermelde bepalingen vereisen niet dat onderzoekshandelingen worden gesteld die niet te verantwoorden zijn in verhouding tot het redelijkerwijze te verwachten resultaat. Die bepalingen beletten de onderzoeksrechter dan ook niet om de omvang van zijn onderzoek in eerste instantie af te stemmen op zijn prima facie inschatting van de kennelijke onevenredigheid tussen de kosten en inspanningen vereist voor het stellen van bepaalde onderzoekshandelingen en de mogelijkheid om op grond van de te verwachten resultaten van die onderzoekshandelingen de daders van de aangeklaagde feiten op te sporen en relevant bewijs van die feiten te verzamelen, zoals bepaald in artikel 55 Wetboek van Strafvordering. Die inschatting is eventueel bij te sturen ingevolge de resultaten van bijkomende onderzoekshandelingen die de onderzoeksrechter kan stellen op vordering van het openbaar ministerie, op verzoek van de burgerlijke partij of op bevel van de kamer van inbeschuldigingstelling overeenkomstig artikel 61quinquies Wetboek van Strafvordering. Bovendien staat het aan het onderzoeksgerecht om te oordelen over de volledigheid van het onderzoek met het oog op de regeling van de rechtspleging en kan de kamer van inbeschuldigingstelling in hoger beroep alle bijkomende onderzoekshandelingen bevelen die het nodig acht om de zaak in staat van wijzen te brengen. Daarbij kunnen ook die onderzoeksgerechten op basis van normale verwachtingen inschatten in welke mate de inspanningen en kosten van verder onderzoek al dan niet kennelijk onevenredig zullen zijn met het te verwachten resultaat ervan. Door die loutere afweging doen de onderzoeksgerechten geen afbreuk aan de plichten van de onderzoeksrechter en de rechten van het beweerd slachtoffer van een misdrijf, noch vellen zij een opportuniteitsoordeel, maar onderwerpen zij het onderzoek aan een redelijkheidstoets.

Het Hof onderzoekt wel of de kamer van inbeschuldigingstelling uit haar vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

Hof van Cassatie 16 mei 2023 (P.23.0724.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230516.2N.19/NL>

Trefwoorden: Opsporingshandelingen - Doorzoeking van een voertuig – Rechterlijke controle

Samenvatting: Artikel 29, eerste lid, Wet Politieambt bepaalt: “De politieambtenaren kunnen overgaan tot het doorzoeken van een voertuig of enig ander vervoermiddel zowel in het verkeer als geparkeerd, op de openbare weg of op voor het publiek toegankelijke plaatsen indien zij, op grond van de gedragingen van de bestuurder of de passagiers, van materiële aanwijzingen of van omstandigheden van tijd of plaats redelijke gronden hebben om te denken dat het voertuig of vervoermiddel werd gebruikt, wordt gebruikt of zou kunnen worden gebruikt:

1° om een misdrijf te plegen;

2° om opgespoorde personen of personen die aan een identiteitscontrole willen ontsnappen een schuilplaats te geven of te vervoeren;

3° om een voor de openbare orde gevaarlijk voorwerp, overtuigingsstukken of bewijsmateriaal in verband met een misdrijf op te slaan of te vervoeren.”

Het staat aan de politieambtenaren om in hun processen-verbaal te vermelden op grond van welke gedragingen, aanwijzingen of gronden als bedoeld in de voormelde bepaling zij overgaan tot het doorzoeken van een voertuig. Die vermeldingen, die in voorkomend geval ook betrekking kunnen hebben op politionele informatie of op verkeersinbreuken die met het voertuig worden of lijken te worden begaan, moeten de rechter toelaten na te gaan of die doorzoeking is gebeurd overeenkomstig de voormelde bepaling.

De rechter oordeelt onaantastbaar of de gegevens zoals ze hem ter kennis worden gebracht, een voldoende materiële aanwijzing opleveren om de doorzoeking van een voertuig te rechtvaardigen. Het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

C. Andere arresten van het Hof van Cassatie

Hof van Cassatie 24 februari 2023 (P.20.1180.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.1/NL>

Trefwoorden: 1. Heropening van de rechtspleging - Voorwaarde - Schending van het Verdrag - Verklaring van erkenning door de regering van de betrokken Staat

2. Bijstand van de advocaat - Verklaringen afgelegd met miskenning van het recht op bijstand door een advocaat - Recht op een eerlijk proces - Verbod om als bewijs van de schuld aan te wenden - Artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering - Werking in de tijd

3. Bijstand van de advocaat - Verklaringen afgelegd met miskenning van het recht op bijstand door een advocaat - Recht op een eerlijk proces - Artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering - Verbod om als bewijs van de schuld aan te wenden - Draagwijdte

Samenvatting: 1. De veroordeelde kan op grond van artikel 442bis Wetboek van Strafvordering om de heropening van de rechtspleging verzoeken, met name wanneer de schending van het EVRM het voorwerp uitmaakt van een verklaring van erkenning door de regering die daarvan wordt beschuldigd, het EHRM van die erkenning akte neemt en diens gevolg beslist de zaak van de rol te schrappen (1). (1) Cass. 7 november 2018, AR P.18.0949.F-P.18.0950.F, AC 2018, nr. 616, met concl. van advocaat-generaal NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas., J.T., 2020, p. 123, en noot C. JADOT, “La reconnaissance unilatérale de violation de la Convention européenne des droits de l'homme: fait générateur de réouverture de la procédure?”; Cass. 2 oktober 2018, AR P.18.0770.N, AC 2018, nr. 521, R.A.B.G., 2019, p. 14.

2. Artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering volgens hetwelk tegen een persoon geen veroordeling kan worden uitgesproken die gegrond is op verklaringen die hij heeft afgelegd met miskenning van het recht op bijstand door een advocaat tijdens zijn verhoor, bekrachtigt een vereiste die voortvloeit uit het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces; hieruit volgt dat het recht op bijstand door een advocaat ook geldt voor de rechtsplegingen die reeds vóór de wet van 13 augustus 2011 die dit recht heeft ingevoerd, hebben plaatsgevonden (1). (1) Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brussel, Die Keure, 9e uitg., 2021, p. 1339-1340.

3. De schending van artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering en van artikel 6.1 EVRM heeft tot gevolg dat het vonnisgerecht op geen enkele wijze uit het onregelmatig afgenomen verhoor het bewijs van het misdrijf kan afleiden; het is niet enkel verboden hieruit een bewijs af te leiden dat verband houdt met zelfincriminerende uitlatingen en rechtstreeks de schuld aantoonde van degene die de verklaring aflegt; het verbod betreft ook de ontkenningen van de verdachte wanneer de feitenrechter, om hem in zijn overtuiging te sterken, het wisselend, veranderlijk, tegenstrijdig, verzonnen of ongeloofwaardig karakter van die ontkenningen onderstreept.

Hof van Cassatie 10 februari 2023 (C.22.0184.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230210.1N.8/NL>

Trefwoorden: Administratieve sanctie met repressief karakter - Toetsing - Taak van de rechter

Samenvatting: De rechter aan wie gevraagd wordt een administratieve sanctie te toetsen die een repressief karakter heeft in de zin van artikel 6 EVRM, moet de wettigheid van die sanctie onderzoeken en mag in het bijzonder nagaan of die sanctie verzoenbaar is met de dwingende eisen van internationale verdragen en van het interne recht, met inbegrip van de algemene rechtsbeginselen.

Dit toetsingsrecht moet in het bijzonder aan de rechter toelaten na te gaan of de straf niet onevenredig is met de inbreuk, zodat de rechter mag onderzoeken of het bestuur naar redelijkheid kon overgaan tot het opleggen van een administratieve geldboete van die omvang.

Noch het evenredigheidsbeginsel noch het redelijkheidsbeginsel vereisen dat het bestuur voorafgaand aan het opleggen van een administratieve sanctie met een repressief karakter in de zin van artikel 6 EVRM, een beleid of draaiboek kenbaar maakt waarin het zijn beoordelingsbevoegdheid binnen de wettelijke grenzen van de strafmaat nader concretiseert. Het volstaat dat het bestuur aan zijn formele en materiële motiveringsplicht voldoet door zijn beslissing uitdrukkelijk te steunen op afdoende juridische en feitelijke motieven en dat de rechter op basis van deze motieven de sanctie aan deze beginselen kan toetsen. Indien de wetgever een ruime marge vastlegt tussen de boven- en benedengrens van de strafmaat, waarbinnen het bestuur een grote beoordelingsbevoegdheid heeft, is de motiveringsverplichting van het bestuur omvangrijker.

Hof van Cassatie 18 april 2023 (P23.0381.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230404.2N.11/NL>

Trefwoorden: Wraking – Algemeen

Samenvatting: Artikel 828 Gerechtelijk Wetboek bepaalt: “Ieder rechter kan worden gewraakt om de volgende redenen: 9° indien de rechter raad gegeven, gepleit of geschreven heeft over het geschil; indien hij daarvan vroeger kennis heeft genomen als rechter of als scheidsrechter (...).”

Voor de toepassing van die bepaling is vereist dat het geschil waarover de rechter moet oordelen en het geschil waarover hij heeft raad gegeven, gepleit of geschreven of waarvan hij vroeger kennis heeft genomen, hetzelfde geschil uitmaken. Een strafprocedure waarin de rechter reeds definitief heeft geoordeeld over de gegrondheid van de strafvordering ten aanzien van een bepaalde beklaagde, in de regel niet het voorwerp uitmaken van hetzelfde geschil als datgene dat nadien ontstaat bij dezelfde rechter een andere strafvordering met betrekking tot andere feiten ten laste van dezelfde beklaagde aanhangig wordt gemaakt.

Het is slechts anders wanneer de nieuwe zaak enkel het gevolg of de voortzetting onder een ander vorm is van de afgedane zaak of wanneer de beoordeling van de afgedane zaak een beslissende impact heeft op de nieuwe zaak.

Dat laatste is niet het geval door de enkele omstandigheid dat de strafrechter zijn beslissing over de schuld van de beklaagde in de afgedane zaak heeft gesteund op een bewijselement dat hem opnieuw wordt voorgelegd in de nieuwe zaak, ook al zijn er nieuwe feiten aanhangig gemaakt onder dezelfde misdrijfomschrijving en met een aanverwante misdrijfperiode als eerder beoordeelde feiten. Immers, afgezien van de mogelijke toepassing van het non bis in idem-beginsel in de nieuwe zaak, kunnen de feiten en het bewijsmateriaal

eigen aan die zaak de strafrechter bewegen tot een andere beoordeling van de bewijswaarde van het vermelde bewijselement of van de impact van dat bewijselement op de beslissing over de schuld of onschuld van de beklaagde. Het staat de beklaagde ook vrij om daarover zijn verweer te voeren.

De rechter die over de wraking oordeelt, bepaalt onaantastbaar of het op het moment van het instellen van het wrakingsverzoek prima facie vaststaat dat de afgedane zaak en de zaak waarin de wraking van de rechter wordt gevraagd hetzelfde geschil uitmaken.

Het Hof gaat wel na of die rechter uit zijn vaststellingen geen onmogelijk te verantwoorden gevolgen afleidt.

Hof van Cassatie 18 april 2023 (P23.0427.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230418.2N.12/NL>

Trefwoorden: Wraking – Wrakingsverzoek – Termijn – Zodra de wrakingsgrond is gekend – Beoordeling

Samenvatting: Artikel 833 Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat hij die een wraking wil voordragen, dit moet doen vóór de aanvang van de pleidooien tenzij de redenen van wraking later zijn ontstaan en, indien de zaak bij verzoekschrift is ingeleid, alvorens op het verzoekschrift een beschikking is gegeven.

Hoewel dat artikel geen uitdrukkelijke termijn oplegt waarbinnen de wraking moet worden voorgedragen, blijkt uit zowel de letter als de geest ervan, de welomschreven termijnen voor de wrakingsprocedure en de schorsing van alle vonnissen en handelingen die zij met zich meebrengt, dat een wraking moet worden voorgedragen van zodra de grond van wraking is gekend door de partij die zich erop beroept. Die regel heeft een algemene draagwijdte.

De rechter die uitspraak doet over het wrakingsverzoek, oordeelt onaantastbaar in feite of de partij die het wrakingsverzoek heeft ingediend, dit heeft gedaan van zodra de wrakingsgrond haar was gekend. Het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen onmogelijk te verantwoorden gevolgen afleidt.

De wrakingsrechter moet beslissen binnen een korte termijn en moet bijgevolg niet tot in de bijzonderheden het verweer van de verzoeker tot wraking beantwoorden. Die rechter moet evenmin antwoorden op alle tot staving van dat verweer aangevoerde argumenten die geen zelfstandig verweer uitmaken.

Hof van Cassatie 25 april 2023 (P.23.0469.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230425.2N.19/NL>

Trefwoorden: Regeling rechtsgebied – Tussen onderzoeksrechters of onderzoeksgerechten

Samenvatting: Uit de artikelen 526 en 526bis Wetboek van Strafvordering volgt dat er grond is tot regeling van rechtsgebied door het Hof van Cassatie wanneer onderscheidene onderzoeksrechters, die niet tot elkaar rechtsgebied behoren, kennis nemen van eenzelfde misdrijf of samenhangende misdrijven.

Artikel 525 Wetboek van Strafvordering bepaalt dat ieder verzoek tot regeling van rechtsgebied summier en op enkele memorie wordt behandeld en uitgewezen. Uit de artikelen 528 en 528bis Wetboek van Strafvordering volgt dat het Hof onmiddellijk uitspraak kan doen over een verzoek tot regeling van rechtsgebied.

Uit het enkele feit dat dezelfde of samenhangende misdrijven het voorwerp uitmaken van onderscheiden gerechtelijke onderzoeken die worden gevoerd door onderzoeksrechters die niet tot elkaars rechtsgebied behoren, dat de incriminatieperiodes in die gerechtelijke onderzoeken overlappend zijn, dat de beide gerechtelijke onderzoeken deels op dezelfde personen betrekking hebben en dat de bewijsgaring gedeeltelijk op dezelfde bewijselementen is gesteund, volgt niet dat een inverdenkinggestelde recht heeft op een regeling van rechtsgebied en op de beslissing om de beide gerechtelijke onderzoeken aan één onderzoeksrechter toe te vertrouwen.

Het staat aan het Hof te oordelen of het gegeven dat twee onderzoeksrechters die niet tot elkaar rechtsgebied behoren dezelfde of samenhangende misdrijven onderzoeken een geschil van rechtsmacht doet ontstaan dat de rechtsgang belemmert. Dat kan het geval zijn wanneer het met het oog op de goede rechtsbedeling en meer bepaald tot vrijwaring van de onderzoekstechnische doelmatigheid van de waarheidsvinding, de leidende rol van de onderzoeksrechter en het recht van verdediging, noodzakelijk voorkomt dat de beide gerechtelijke onderzoeken verder worden behandeld door eenzelfde onderzoeksmagistraat. Bij die beoordeling kunnen ook de stand van de rechtspleging in de beide gerechtelijke onderzoeken en de beheersbaarheid van het onderzoek na een eventuele voeging worden betrokken.

Hof van Cassatie 25 april 2023 (P.23.0429.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230425.2N.13/NL>

Trefwoorden: Reglementen van de rechtbanken - Zaakverdelingsreglement en Bijzonder reglement - Verschil - Doel - Publiek maken

Samenvatting: Artikel 88, § 1, Gerechtelijk Wetboek regelt de wijze van vaststelling en de inhoud van het bijzonder reglement van een rechtbank. Volgens deze bepaling stelt het reglement onder meer het aantal kamers en hun bevoegdheid vast, wordt het publiek bekendgemaakt en wordt het ter griffie van de rechtbank aangeplakt.

Het zaakverdelingsreglement en het bijzonder reglement van een rechtbank hebben een ander doel en een andere inhoud. Ze worden op een andere wijze vastgesteld en publiek gemaakt.

Hof van Cassatie 25 april 2023 (P.23.0461.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230425.2N.14/NL>

Trefwoorden: Wraking - Wanneer? - Van zodra de grond van wraking is gekend door de partij

Samenvatting: Artikel 833 Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat hij die een wraking wil voordragen, dit moet doen vóór de aanvang van de pleidooien tenzij de redenen van wraking later zijn ontstaan en, indien de zaak bij verzoekschrift is ingeleid, alvorens op het verzoekschrift een beschikking is gegeven.

Hoewel dat artikel geen uitdrukkelijke termijn oplegt waarbinnen de wraking moet worden voorgedragen, blijkt uit zowel de letter als de geest ervan, de welomschreven termijnen voor de wrakingsprocedure en de schorsing van alle vonnissen en handelingen die zij met zich meebrengt, dat een wraking moet worden voorgedragen van zodra de grond van wraking is gekend door de partij die zich erop beroept. Die regel heeft een algemene draagwijdte.

De rechter die uitspraak doet over het wrakingsverzoek, oordeelt onaantastbaar of de partij die het wrakingsverzoek heeft ingediend, dit heeft gedaan van zodra de wrakingsgrond haar was gekend.

Het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen onmogelijk te verantwoorden gevolgen afleidt.

2.5. Grondwettelijk Hof

Grondwettelijk Hof 17 mei 2023 (80/2023), www.const-court.be

Hyperlink: <https://www.const-court.be/public/n/2023/2023-080n.pdf>

Trefwoorden: Wapens - Vergunning - Regularisatie - Wettige reden - Voorhanden hebben van een wapen zonder munitie

Samenvatting: Bij arrest nr. 254.084 van 23 juni 2022, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 30 juni 2022, heeft de Raad van State de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 45/1 van de wet van 8 juni 2006 houdende regeling van economische en individuele activiteiten met wapens, aldus geïnterpreteerd dat het de regularisatie uitsluit van het voorhanden hebben van een wapen, zonder munitie, dat het voorwerp had uitgemaakt van een vergunning meer dan drie jaar vóór de inwerkingtreding van de voormelde wet, door een persoon die het enkel in zijn vermogen wenst te behouden, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in die zin dat het die persoon verschillend behandelt ten opzichte van de andere personen die een regularisatie aanvragen op basis van dezelfde wettelijke bepaling om een van de andere wettige redenen waarin is voorzien in artikel 10 [lees : 11], § 3, eerste lid, 9°, a) tot f) van die wet ? ».

Het Hof zegt voor recht :

Artikel 45/1 van de wet van 8 juni 2006 « houdende regeling van economische en individuele activiteiten met wapens », in de interpretatie dat het de regularisatie uitsluit van het voorhanden hebben van een wapen, zonder munitie, waarvoor meer dan vijf jaar vóór de inwerkingtreding van de voormelde wet een vergunning werd afgegeven, door een persoon die dat wapen enkel in zijn vermogen wenst te behouden, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet.

Hyperlink: <https://www.const-court.be/public/n/2023/2023-081n.pdf>

Trefwoorden: : Strafrecht - Bijzonder strafrecht - Douane en accijnzen - Misdrijven - Verbeurdverklaring - Transactie - Bevoegdheid van de Algemene Administratie van de Douane en Accijnzen - Ontstentenis van een mogelijkheid voor de rechter om geheel of gedeeltelijk af te zien van de verbeurdverklaring van goederen

Samenvatting: Bij vonnis van 30 juni 2022, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 18 juli 2022, heeft de Rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen, afdeling Gent, de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schenden artikel 221, § 1, van de AWDA, en/of artikel 45, 4e lid van de Accijnswet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet gelezen in samenhang met artikel 6.1 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en het algemeen beginsel dat niets wat onder de beoordelingsbevoegdheid van de administratie valt, ontsnapt aan de toetsing van de rechter, door de ontstentenis van een bevoegdheid van de strafrechter die gelijkwaardig is aan die welke door artikel 263 van de AWDA is toegekend aan de Administratie Douane & Accijnzen, waardoor de administratie de bevoegdheid heeft om een transactie aan te bieden waarbij gedeeltelijk of geheel wordt afgezien van de verbeurdverklaring van de goederen, daar waar de strafrechter steeds verplicht is om beklagde te veroordelen tot de verbeurdverklaring ? ».

Het Hof zegt voor recht :

Artikel 221, § 1, van de algemene wet inzake douane en accijnzen, gecoördineerd op 18 juli 1977, en artikel 45, vierde lid, van de wet van 22 december 2009 « betreffende de algemene regeling inzake accijnzen » schenden niet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 6, lid 1, van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en met het algemeen beginsel van het strafrecht dat vereist dat niets wat onder de beoordelingsbevoegdheid van de administratie valt, ontsnapt aan de toetsing van de rechter, in zoverre zij de strafrechter geen gelijkwaardige bevoegdheid toekennen als de bevoegdheid die artikel 263 van dezelfde algemene wet toekent aan de Algemene Administratie van de Douane en Accijnzen.

2.6. Raad van State

- Nihil

2.7. Hoven van beroep

A. Correctionele kamers

Hyperlink:

Trefwoorden: Misdrijven – Bezit van wapens – Uitzonderingsbepaling – Sportschutterslicentie – Artikel 27, § 3 Wapenwet – Voorwaarden

Samenvatting: Krachtens artikel 27, § 3 van de Wapenwet mogen de wapens bedoeld in artikel 3, § 1, 19°, worden verworven, voorhanden gehouden en overgedragen door houders van een sportschutterslicentie die aan de in artikel 27, § 3 Wapenwet bepaalde voorwaarden voldoen. Volgens het Openbaar Ministerie, dat zich baseert op het standpunt van de minister van Justitie, kan niemand voldoen aan deze bepaling. Enig bewijs van deze stelling wordt niet voorgebracht. Het hof van beroep kan zelf niet nagaan of er thans ergens ter wereld erkende schietwedstrijden bestaan voor halfautomatische vuurwapens, al komt het vreemd voor dat een uitzondering wordt gemaakt voor een onderdeel van de schietsport dat niet zou bestaan. In dat geval is er twijfel, zodat de beklaagde wordt vrijgesproken.

Met noot: DEMEYERE, N., “Sportschutters en de nieuwe wapenwet”, *T.Strafr.* 2023, afl. 2, 126-129.

Gent 6 december 2022, <i>ER Strafvordering</i> 2023, afl. 84.

Hyperlink:

Trefwoorden: Redelijke termijn – Overschrijding

Samenvatting: “In strafzaken heeft het vereiste van de redelijke termijn tot doel te vermijden dat de verdachte of beklaagde al te lang in onzekerheid verkeert over de uitkomst van de strafvervolgung. De redelijke termijn neemt een aanvang vanaf de materiële kennisneming door de verdachte van het feit dat hij ervan wordt verdacht een strafbaar feit te hebben gepleegd.

Ten deze is het beginpunt van de redelijke termijn ten aanzien van de beklaagde H te situeren op 30 december 2018, zijnde de dag van de feiten waarop hij in de gevangenis te Beveren op heterdaad betrapt werd op het bezit van verdovende middelen.

De beklaagde H werd, niettegenstaande hij onafgebroken in de gevangenis verbleef, pas verhoord op 13 januari 2021 (kaft 1 / stuk 5 straf dossier), dit is meer dan 2 jaar later. Daarna werden geen daden van onderzoek meer gesteld. Pas op 9 december 2021 werd de dagvaarding om te verschijnen voor de eerste rechter betekend aan de beklaagde H.

Naar het oordeel van het hof kunnen deze lange periodes van stilstand in het onderzoek en de vervolging geenszins worden verantwoord, temeer dit een zeer eenvoudige zaak betreft.

Het hof stelt bijgevolg vast dat het onderzoek en de behandeling van de zaak buitensporige vertraging heeft opgelopen, waardoor de redelijke termijn, bedoeld in artikel 6.1 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend te Rome op 4 november 1950 (EVRM, B.S., 19 augustus 1955, err. B.S., 19 juni 1961) en artikel 14.3.c van het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten (IVBPR, of het zogenaamde BUPO-verdrag) is overschreden.

Deze verdragsbepalingen geven niet aan welke gevolgen het hof dient te verbinden aan deze vaststelling. Inzonderheid bepaalt het verdrag niet dat de sanctie het verval van de strafvordering zou moeten zijn.

Artikel 21ter V.T. Sv. bepaalt dat indien de duur van de strafvervolgning de redelijke termijn overschrijdt, de rechter veroordeling bij eenvoudige schuldigverklaring kan uitspreken of een straf kan uitspreken die lager kan zijn dan de wettelijke minimumstraf. Deze bepaling sluit een meer of minder vergaand rechtsherstel niet uit.

Gelet op de zeer ruime overschrijding van de redelijke termijn is het hof van oordeel dat een veroordeling bij eenvoudige schuldigverklaring volstaat en passend is.”

Gent 21 februari 2023, *ER Strafrecht* 2023, afl. 62.

Hyperlink:

Trefwoorden: Genderwet - Interpretatie ‘kleinerende woorden’ - Wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen - Art. 444 Sw

Samenvatting: Uittreksel uit het arrest JH ter illustratie

“Door op systematische wijze te refereren naar vrouwen met kleinerende woorden: “juffrouwke”, “meiske”, “schat”, “dingske”, “wif(ke)”, “trollen” (...)

Uit de strafinformatie kan niet met zekerheid worden afgeleid dat de uitdrukking “trol” door de beklagde werd gebruikt.

Voorts is het van algemene bekendheid dat de uitdrukkingen “juffrouwke”, “meiske”, “schat”, “dingske” en “wif(ke)” behoren tot de Vlaamse spreektaal en als zodanig iedere dag ontelbare keren worden gebruikt en gehoord, zowel in een positieve, liefhebbende context, als in een eerder negatieve of minstens paternalistische context.

Zelfs indien de beklagde deze begrippen in hun eerder negatieve, paternalistische betekenis gebruikte – hetgeen waarschijnlijk is –, kan niet redelijk worden voorgehouden dat deze begrippen aanzetten tot discriminatie – in de zin van seksuele intimidatie – ten aanzien van vrouwen.

Het gebruik van deze begrippen gelijkstellen met het aanzetten tot discriminatie of seksuele intimidatie in de zin van artikel 27, 3° van de Genderwet, zou aan deze strafbepaling een draagwijdte geven die niet thuishoort in een democratische samenleving”

Gent 30 maart 2023, *ER Strafrecht* 2023, afl. 63.

Hyperlink:

Trefwoorden: Vrijheid van meningsuiting - ‘Misschien moreel laakbaar’ is niet foutief of strafbaar

Samenvatting: De meningsuitingen en waardeoordelen van PA over HVM in zijn Facebookpost van 15 november 2017 (die met zijn toelating gepubliceerd werd op de site van P-magazine) zijn scherp/schamper en voor HVM beledigend. PA heeft HVM (en het door haar op weliswaar serene wijze ingenomen standpunt in het #metoo-debat) met de meeste

klem willen bekampen, gebruik makend van spottende bewoordingen en vernederende beeldspraak uit haar privé leven die weliswaar veelal publiek gekend waren. Hij heeft HVM daarbij geraakt in haar waardigheid. Dit is misschien moreel laakbaar, doch niet strafbaar of foutief, en kan - gelet op de vrijheid van meningsuiting van PA en hiervoor besproken feitenconstellatie - geen reden zijn om de vrijheid van meningsuiting van PA aan banden te leggen. Het tweede onderdeel van grief 3 van het IGVM en HVM is niet gegrond. De eerste rechter kende geen hogere hiërarchische rang toe aan art. 10 EVRM dan aan de andere in het geding zijnde grondrechten doch paste de in art. 10, lid 2 EVRM voorziene voorwaarden ter beperking van de vrijheid van meningsuiting correct toe.

De vordering van het IGVM en HVM kan ook voor dit hof niet slagen.

Tweede grief, het eerste onderdeel van de derde grief, de vierde grief en de vijfde grief van het IGVM en HVM zijn die omstandigheden zonder voorwerp. Het hof gaat hierop niet verder in nu de gegrondheid van deze grieven niet zou kunnen leiden tot de gegrondheid van de vordering van het IGVM en HVM tegen PA.

B. Kamer van Inbeschuldigingstelling

Gent 26 april 2022, *TGR* 2022, afl. 5, 349.

Hyperlink:

Trefwoorden: Boedelbeschrijving – Eed – Omvang

Samenvatting: De eed die bij de boedelbeschrijving wordt afgelegd, heeft betrekking op de vermeldingen die nuttig zijn voor het vaststellen van de omvang van de boedel.

Aangezien de boedelbeschrijving van het gemeenschappelijk vermogen van een huwelijksvermogensstelsel ertoe strekt uit te maken wat respectievelijk tot het gemeenschappelijk en tot het eigen vermogen behoort, zijn de echtgenoten verplicht alles aan te geven wat van deze vermogens deel uitmaakt, zodat de niet-aangifte van een deel ervan een strafbare valsheid kan opleveren. (Art. 1183, 11° Ger.W.; art. 226 Sw.).

Gent 9 juni 2022, *T. Strafr.* 2023, afl. 2, 117-124.

Hyperlink:

Trefwoorden: 1. Misdrijven – Witwas – Basismisdrijf – Non bis in idem – Artikel 4.1 Zevende Aanvullende Protocol EVRM – Dezelfde feiten – Dezelfde daders

2. Burgerlijke partijstelling in handen van de onderzoeksrechter – Rechtsplegingsvergoeding – Artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek – Kennelijk onredelijke invulling

Samenvatting: 1. Onder identieke of in hoofdzaak substantieel dezelfde feiten, zoals bedoeld in artikel 4.1 Zevende Aanvullende Protocol EVRM, moet worden verstaan: een geheel van concrete feitelijke omstandigheden welke onlosmakelijk in tijd en ruimte met elkaar verbonden zijn. Evenzeer is het duidelijk dat de feiten die in de huidige zaak aan de

eerste, tweede, derde en vierde inverdenkinggestelde worden ten laste gelegd, meer bepaald witwashandelingen in tijd en ruimte één onlosmakelijk geheel vormen met de feiten (basismisdrijf) waarvoor zij in het vonnis d.d. 13 maart 2019 werden vrijgesproken. De eerste, tweede, derde en vierde inverdenkinggestelden zijn niet alleen de daders van het basismisdrijf maar ook van het daaropvolgende witwasmisdrijf. Dit laatste misdrijf sluit logischerwijs aan op dat basismisdrijf en is er dermate nauw mee verbonden dat het witwasmisdrijf niet kan gepleegd worden zonder het plegen van het daaraan voorafgaande basismisdrijf. Het betreft zowel in de eerste zaak (klacht met burgerlijke partijstelling op 16 maart 2007) als in de huidige zaak bijgevolg weliswaar geen strikt identieke maar toch in hoofdzaak substantieel dezelfde feiten in hoofde van de eerste, tweede, derde en vierde inverdenkinggestelde.

2. Een burgerlijke partijstelling in handen van de onderzoeksrechter is geen in geld waardeerbare vordering, zelfs al wordt in de klacht of in het proces-verbaal van burgerlijke partijstelling melding gemaakt van een schadebedrag. Wat de krachtens artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek te bepalen rechtsplegingsvergoeding betreft, is het geïndexeerde basisbedrag van 1680,00 EUR dan ook principieel verschuldigd (toepassing van de artikelen 3 en 8 van het koninklijk besluit van 26 oktober 2007) aan de inverdenkinggestelden. Het 'kennelijk onredelijk karakter' heeft betrekking op een situatie en niet op de onredelijkheid van een partij of de agressieve of onwillige houding in zijnen of haren hoofde. Het criterium kan en moet worden gehanteerd in die gevallen waar het toekennen van het basisbedrag tot een 'onredelijke situatie' zou leiden, bv. omdat de te leveren prestatie van de advocaat niet meer in verband staat met de waarde van de vordering.

C. Burgerlijke kamers en kortgeding

- Nihil

2.8. Rechtbanken van eerste aanleg

A. Correctionele kamers

Corr. Oost-Vlaanderen (afd. Gent) 16 september 2019, <i>T.Gez.</i> 2022-2023, afl. 5, 402.
--

Hyperlink:

Trefwoorden: Spoedarts – Aansprakelijkheid – Vaststellen van overlijden – Onopzettelijke slagen en verwondingen

Samenvatting: De samenleving moet erop kunnen vertrouwen dat een arts tijdens zijn dienst als spoedarts bijzonder alert en waakzaam is en dat zijn handelen getuigt van een grote verantwoordelijkheidszin.

Een spoedarts handelt foutief en lichtsinnig door iemand dood te verklaren zonder klinisch onderzoek en zonder het overlijden persoonlijk te hebben vastgesteld.

Een spoedarts die door zijn gebrek aan voorzorg een verwonding veroorzaakt, d.i. een verdere verslechtering van de gezondheidstoestand, kan veroordeeld worden wegens onopzettelijke slagen en verwondingen.

Een spoedarts kan als krachtige maatschappelijk terechtwijzing, de wettelijk bepaalde maximumstraf worden opgelegd om hem bewust te maken van de verwachte maatschappelijke verantwoordelijkheidszin, de ernst van de gepleegde feiten en de noodzaak om zijn handelwijze in vraag te stellen.

Met noot: VANSWEEVELT, T., “De aansprakelijkheid van een spoedarts bij het (foutief) vaststellen van het overlijden”, *T.Gez.* 2022-23, afl. 5, 406-410.

Corr. Oost-Vlaanderen (afd. Gent) 7 maart 2023, <i>NJW</i> 2023, afl. 479, 274-281.

Hyperlink:

Trefwoorden: Natuurbehoud – natuurdecreet – DABM – soortenbesluit – beschermde vogels – illegale spreekwangen en vogelvangkooien en -netten – bestraffing – herstel van natuurschade – berekeningsmethode

Samenvatting: De correctionele rechtbank veroordeelt een beklaagde wegens het illegaal vangen en doden van spreeuwen en het bezit en gebruik van illegale vogelvangkooien en -netten, lokvogels en lokfluitjes. Dit zijn overtredingen van het Soortenbesluit, strafbaar gesteld door artikel 16.6.1 §1 lid 1 DABM. De beklaagde wordt gelet op zijn blanco strafverleden veroordeeld tot een werkstaf van 120 uur in het natuurbeheer (met uitzondering van het ringwerk). In toepassing van artikel 16.6.6 DABM legt de rechtbank het herstel van de natuurschade op. In totaal heeft de beklaagde 77 spreeuwen gevangen en gedood. De rechtbank hanteert de berekeningsmethode ontwikkeld door het INBO in het kader van het ‘BIOVAL’-project, gefinancierd door de Europese Commissie. Op basis daarvan komt de natuurschade van één gedode spreeuw op 200,- euro, wat de totale natuurschade op 15.400,- euro brengt. Deze som moet worden gestort in het MINA-fonds.

B. Raadkamer

- Nihil

C. Burgerlijke kamers en voorzitter in kortgeding

- Nihil

2.9. Hoven van Assisen

- Nihil

2.10. Buitenlandse rechtspraak

- Nihil

3. Rechtsleer

3.1. Overzichten van rechtsleer

- Nihil

3.2. Boeken

A. Nieuwe boeken i.v.m. strafrecht en strafprocesrecht

- DE BONDT, W., COLMAN, C., *100 jaar Belgische drugswet en evaluatie van het drugsbeleid*, Brussel, Larcier, 2023, 55 p.
- DESTERBECK, F., *De rechter voor de rechter. Het voorrecht van rechtsmacht nader toegelicht*, Antwerpen, Intersentia, 2022, 64 p.
- MUSSCHE, C., STEVENS, L. (eds.), *Onderzoek en preventie van seksuele misdrijven*, Mortsel, Intersentia, 2023, 200 p.
- VAN EYNDHOVEN, J., *De strafrechtelijke handhaving van fiscale verplichtingen*, Mortsel, Intersentia, 2023, 235 p.

B. Nieuwe boeken i.v.m. strafrecht en strafprocesrecht in de bibliotheek

- DECAIGNY, T., *Tegenspraak in het vooronderzoek*, Antwerpen, Intersentia, 2023, 719 p.
- ROZIE, J. (ed.), *Ondernemingsstrafrecht*, Antwerpen, Boom Juridisch, 2023, 326 p.
- VERSTRAETEN, R., VERBRUGGEN, F., *Inleiding tot het Belgische strafrecht en strafprocesrecht*, Antwerpen, Intersentia, 2023, 735 p.

3.3. Bijdragen in boeken of tijdschriften (inclusief noten)

A. Bijdragen i.v.m. internationaal en Europees strafrecht en strafprocesrecht

- Nihil

B. Bijdragen i.v.m. algemeen strafrecht

- ALIE, M., DE BROUWER, A., « L'internement, questions choisies relatives à l'imputabilité. La responsabilité du juge du fond, les conséquences civiles et le régime disciplinaire pénitentiaire », *JT* 2023, afl. 18, 293-299.

- COPPENS, A., “Constitutionele lessen voor de strafrechter”, *NJW* 2023, afl. 481, 334-342. (noot bij Cass. 24 februari 2021 (P.20.0965.F))
- DELEERSNYDER, E., “De vergelding en de preventie als strafdoelstellingen: Cassatie spreekt zich opnieuw uit”, *T.Strafr.* 2023, afl. 2, 95-98. (noot bij Cass. 28 juni 2022 (P.21.1449.N))
- DEWULF, S. “Het Hof van Cassatie herbevestigt de flexibele toepassing van principes betreffende de (extra)territoriale rechtsmacht van België”, *NC* 2023, afl. 2, 135-138. (noot bij Cass. 13 december 2022 (P.22.1102.N))
- HOET, P., “Algemeen opzet: nood aan differentiatie?”, *T.Strafr.* 2023, afl. 2, 81-84. (noot bij GwH 2 februari 2023)
- INGHELS, B., DEJOLLIER, A., « Modes de règlement amiable et protection des victimes d’actes de violence, menaces ou pressions », *JT* 2023, afl. 15, 245-248.
- KUTY, F., « L’applicabilité du livre Ier du Code pénal aux infractions instituées par les décrets », *RDV* 2023, afl. 4, 437-444. (noot bij Cass. 19 oktober 2022 (P.22.0058.F))

C. Bijdragen i.v.m. bijzonder strafrecht

- ARNOLDY, M., “Misbruik van de goederen of van het krediet van de rechtspersoon”, *NC* 2023, dossier, 1-54.
- DELBEKE, E., “Het gebrek aan een gediversifieerd sanctieapparaat in de huidige Euthanasiewet is ongrondwettelijk”, *T.Gez.* 2022-23, afl. 5, 360-366. (noot bij GwH 20 oktober 2022 (134/2022))
- DEMEYERE, N., “Sportschutters en de nieuwe wapenwet”, *T.Strafr.* 2023, afl. 2, 126-129. (noot bij Antwerpen 3 november 2022)
- DEWULF, S., “*IS (it) an organised armed group?* Het Hof van Cassatie (nogmaals) over artikel 141bis Sw. en de notie “georganiseerde gewapende groep” in het kader van een gewapend conflict”, *NC* 2023, afl. 2, 118-125. (noot bij Cass. 14 juni 2022 (P.22.0053.N))
- LAMBERSY, B., DE WIT, E., “Schending van het beroepsgeheim van de advocaat vanuit strafrechtelijk en tuchtrechtelijk oogpunt. Een gewaarschuwd advocaat is er twee waard”, *RABG* 2023, afl. 1-2, 144-151. (noot bij Cass. 29 juni 2022 (P.22.0353.F))
- SCHELKENS, M., DEBLANDER, Z., “Schending van het beroepsgeheim (art. 458 Sw.): “bekendmaken” vereist effectieve kennisname van het geheim”, *NC* 2023, afl. 2, 126-129. (noot bij Cass. 29 juni 2022 (P.22.0353.F))
- TERSAGO, P., “De advocaat als lid van een criminele organisatie”, *T.Strafr.* 2023, afl. 2, 88-94 (noot bij Cass. 1 februari 2022 (P.21.1269.N))
- VANSWEEVELT, T., “De aansprakelijkheid van een spoedarts bij het (foutief) vaststellen van het overlijden”, *T.Gez.* 2022-23, afl. 5, 406-410. (noot bij Corr. Oost-Vlaanderen (afd. Gent) 16 september 2019)

D. Bijdragen i.v.m. strafprocesrecht

- DE METS, J., “Hof van Cassatie scherpt Antigoon aan”, *De Juristenkrant* 2023, afl. 468, 1-2. (noot bij Cass. 4 april 2023 (P.22.1730.N))

- KUTY, F., “ La durée du délai de prescription de l’action publique en cas de calomnie, diffamation ou injure commises envers un fonctionnaire public », *RDP* 2023, afl. 4, 424-427. (noot bij Cass. 25 januari 2023 (P.22.0401.F))
- LEROY, A., « La chique du plaideur doit-elle être coupée ? », *JT* 2023, afl. 17, 288-289. (noot bij Cass. 14 maart 2023 (P.23.0348.N))
- NOEL, S., « La caution : une alternative qui ne peut être chimérique », *RDP* 2023, afl. 4, 448-462. (noot bij Cass. 9 november 2022 (P.22.1407.F))
- TACK, S., “Expertises in strafzaken: hebben de partijen het recht om op alle expertisезittingen aanwezig te zijn?”, *T.Gez.* 2022-23, afl. 5, 375-382. (noot bij 29 november 2022 (P.0962.N))
- TERSAGO, P., “Doorzoeken smartphones en computers: vrijwillige afgifte vereist geen mededeling zwijgrecht of bijstand van een advocaat”, *De Juristenkrant* 2023, afl. 468, 10-11. (noot bij Cass. 15 maart 2023 (P.23.0331.F) en Cass. 14 februari 2023 (P.22.1303.N))
- VANWALLEGHEM, P., “Pleitduur over hechtenis mag ingeperkt worden, stelt Cassatie”, *De Juristenkrant* 2023, afl. 267, 1. (noot bij Cass. 14 maart 2023 (P.23.0348.N))

E. Gemengde of andere bijdragen

- DEWULF, S., “Recht als wapen en schild bij het “uitwisselen van gevangenen”. Bespiegelingen bij het juridisch kader en de procedures in de zaken *Assadi & Vandecasteele* betreffende het overbrengen van veroordeelde personen tussen België, Iran en andere Staten voor strafuitvoering”, *NC* 2023, afl. 2, 91-110.

F. Strafrecht in het buitenland

- KUTY, F., « La sanction du dépassement du délai raisonnable selon la chambre criminelle et la présentation formelle des arrêts de la Cour de cassation de France », *JLMB* 2023, afl. 18, 807-809.

3.4. Belangrijke evoluties in andere rechtstakken of belangrijke artikelen over het recht

- Nihil

3.5. Varia

- Nihil